

Jó Pajtás

2018. XII. 6.

72. évf., 35. szám

*Az óbecsei Samu
Mihály iskola
növéndékei:
Tallós Martina
és Horváth Kinga
Józsa Zsuzsanna
magyartanárnővel*

DECEMBER 6.

Mikulás ünnepe

FEJTÖRŐ

Játsszunk a szóval!

VETÉLKEDŐ

Volt egyszer egy Torontál vármegye

EGÉSZSÉGÜNK

Vigyázz, meg ne fázz!

KÉSZÜLJ AZ ÜNNEPNAPOKRA!

Az olvasásra is hangolódni kell

Tömeges volt a IX. Gion Nándor Olvasási Verseny újvidéki döntője

Népes volt a VMPE által meghirdetett Gion Nándor Olvasási Verseny idei döntője, több mint 80 felsős diák jelentkezett a megmérettetésre Vajdaság tizenegy helységéből. A tanév elején az 5–6., illetve a 7–8. osztályos tanulók háromtagú csapatokat alakítottak, és a szervezők által összeállított könyvlistáról válogatva fejenként két-három művet elolvastak, és a magyartanárok irányításával az elődöntőket helyben lebonyolították.

November utolsó szombatján aztán 69 diák és 12 kísérőtanár érkezett az újvidéki Nikola Tesla Általános Iskolába. A csapatok hat-hat feladatlapból álló csomagot kaptak, a megoldásokat végül ők maguk is megtekintették. Az oklevelek kiosztása előtt **Nagy Margit**, a VMPE elnöke Gion Nándorról és műveiről szólt néhány szót, megdicsérte a döntős diákokat, elismerően szólt a tanárokról is, **Kollár Mária** szervező pedig köszönetet mondott a szervezésben és lebonyolításban segítő **Szedlár Ágnesnek**, **Sóti Gabriellának**, **Habram Juditnak**, **Forgács Enikőnek**, **Kraszulák Zalán**nak és **Bollók Editnek**. Külön méltatta a pedagógusok munkáját, akik felkészítik és évről évre elkísérik tanulóikat a versenyre.

A visszajelzések szerint az olvasásra való nevelésnek ezt a formáját jó-nak tartják. Az eredményhirdetés után a diplomák és az ajándékkönyvek kiosztása következett.

Az ötödik-hatodik osztályosok kategóriájában 10 csapat mérte össze a tudását. A legjobbak rangsora a következő:

I. hely: **Tari Tiana, Farkas Baráti Réka, Fekecs Csaba** – a zentagunaras-i Október 18. iskola diákjai (**Üveges Gizella** tanítványai),

II. hely: **Kerepes Livia, Prošić Katarina, Balázs Korina** – az őbecsei Samu Mihály iskola tanulói (előadójuk **Kutika Magyar Klementina**),

III. hely: **Farkas Lea, Kávai Réka, Sáfrány Barbara** – a kispiai Mór-ricz Zsigmond kihelyezett tagozat tanulói (magyartanáruk: **Kávai Bózsó Ildikó**),

III. hely: **Tóth Viktor, Kiss Petra, Kiss Anett** – a magyarcserenyi Petőfi Sándor iskola diákjai (**Bacsi Lőrinc Natália** tanítványai).

A hetedik-nyolcadikosok kategóriájában 13 csapat versenyzett egymással. A díjazottak:

I. hely: **Farkas Anett, Huszár Mónika, Sörös Debóra** – a kispiai Mór-ricz Zsigmond iskola kihelyezett tagozatának diákjai (**Kávai Bózsó Ildikó** tanítványai),

II. hely: **Sípos Rebeka, Péter Evelin, Goór Zsanett** – a péterrévei Samu Mihály iskola diákjai (**Bálint Barbara** tanítványai),

III. hely: **Szekula Flóra, Apró Noémi, Tóth Norbert** – a magyarcserenyi Petőfi Sándor iskola tanulói (**Bacsi Lőrinc Natália** tanítványai),

III. hely: **Nagy Leona, Boja Lúcia, Medl Elizabetta** – a moholi Novak Radonić iskola tanulói (**Vámos Andrea** tanítványai).

A magyarországi támogatásnak köszönhetően a vetélkedő legjobbjai (vagyis az első helyezettek) 2019 nyarán eljuthatnak egy balatoni táborba, a többi díjazott pedig meghívást kap a jövő évi Gion Nándor Irodalmi Táborba, melynek szervezői **Viola Lujza, Brindza Ildikó** és **Dulka Gyöngyi** magyartanárok lesznek, s amelyet július végén az újvidéki Apáczai Fiúok-légiumban terveznek megtartani.

JÁTSSZUNK EGYÜTT KARÁCSONYIG!

6 hét - 6 kérdés - 12 ajándék

Íme az utolsó szelvény! – Gyűjtsd össze mind a hatot, és küldd el címünkre – Várnak rád a nyeremények, közöttük a Huawei-táblagép!

Íme karácsonyi nyereményjátékunk hatodik, egyben utolsó szelvénye, amit a múlt hetiekhez hasonlóan ki kell tölteni. Most már a hat darab szelvény összegyűlt! Reméljük, meg-

őrizték a november 1-jei, 8-ai, 15-ei, 22-ei és 29-ei számunkat, melyekben öt szelvényt közzeltünk, 5 kérdéssel. A mai szelvénnel kiegészülve tehát hat szelvénnel rendelkezhetek, melyeket kitöltve, borítékba zárva, megcímezve kell elküldeni a címünkre: **Jó Pajtás, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.**

Úgy határoztunk, hogy egy hiányzó szelvényt megbocsátunk, tehát legalább öt szelvényt kell beküldeni ahhoz, hogy részt vehessetek a sorsoláson.

Most már tehát nem szabad tétlenkedni. Várjuk a borítékokat, melyeknek legkésőbb december 14-éig (12 óráig) kell szerkesztőségünkbe érkezniük ahhoz, hogy dobozba kerüljenek és részt vegyenek a sorsoláson. A sorsolás eredményét a december 20-án megjelenő félévzáró, karácsonyi dupla számunkban tesszük közzé, így nagy eséllyel a fenyőfa alá kerülhet a nyeremény.

Főnyeremény egy Huawei T3 10-táblagép (értéke 20 ezer dinár, technikai jellemzői: 9,6", 2 GB memória...).

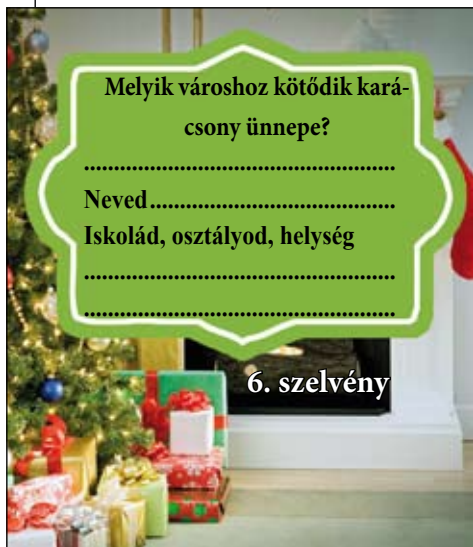

További nyeremények:

- hat T'nB vezeték nélkül számítógép-egér,
- két féléves Jó Pajtás-előfizetés,
- három Jó Pajtás-falinalptár Jó Pajtás felirátú bögrével és tollal.

Decemberi megjelenések

E hó folyamán három számmal jelentkezünk. December 6-án, a mai megjelenésen kívül számíthatok ránk 13-án, Luca-napján és 20-án is. A kalendáriumi év és egyben a félév utolsó száma dupla terjedelemben fog megjelenni, ára 100 dinár lesz.

Melyik városhoz kötődik karácsony ünnepe?

Neved.....

Iskolád, osztályod, helység.....

6. szelvény

Mátyás király és udvartartása nyomában

Megtartották a XXIII. Kárpát-medencei Honismereti Versenyt Szabadkán

Már tíz éve a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola ad otthont a honismereti versenynek, amelyet az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete szervez. Az idei esemény a Mátyás király címet kapta, mivel a 2018. esztendő igazságos királyunk emlékére. A versenyen általános és középiskolás diákok mérhették össze tudásukat. Összesen 26 csapat nevezett be, ebből 16 általános iskolás. A verseny résztvevői Magyarországról, Horvátországról, Romániából, Szlovákiából és Szerbiából érkeztek.

Megtelt az iskola tornaterme

Két helyszínen folyt a vetélkedő, az általános iskolások a tornateremben, a középiskolások pedig az első emeleten mérték össze tudásukat. Az általános iskolások zsűrijében Dr. Kaposi József egyetemi tanár, valamint Barát Gábor-Gergely és Solymosi Éva történelemtanárok foglaltak helyet. Elsőként az esszéket pontozták, majd villámkérdések következtek. Ezután a csapatok bemutatták a saját készítésű posztereiket. A színebbnél színebb rajzokon újjáéledt a történelem. Megelevenedtek a visegrádi királyi palota és Mátyás király könyvtárának falai.

Vitéz János csapata

Az ebédszünet után sor került a kreatív feladat bemutatására. A tanulók leleményessége már a posztterek bemutatásánál kitűnt. Voltak olyanok, akik korabeli jelmezeket öltöttek, mások táncoltak, és akadtak olyanok is, akik igazi ételeket hoztak, hogy megidézzék Mátyás király lakomáját. Némelyek az egyszerűség elve mellett döntöttek. Egy biztos: a zsűrinek továbbra is nehéz dolga volt.

Amíg értékelték a csapatok teljesítményét, addig a közönség a St. Longinus Középkori Hagyományörző Egyesület produkcióját csodálhatta meg. Ezúttal reneszánsz korabeli táncokkal érkeztek. Horváth Andor, a St. Longinus vicekapitánya örült annak, hogy felléphet ezen a versenyen. Nagyon szereti a harcművészetet, ám ezen a napon társaival együtt letették a fegyvert, és a hölgyekkel együtt táncra perdültek. Már csak a lantos hiányzott. Apropó, zene! Mégis előkerültek a hangszerek, hiszen Bakos

Posztterek Mátyás király könyvtáráról és váráról

Árpád zenetanár csantavéri diákjai nagyon szép produkciót mutattak be. A közönség vastappsal jutalmazta a fellépők mindkét csapatát.

Az általános iskolásoknál megosztott első helyen a csantavéri Hunyadi János Általános Iskola egyik csapata, valamint az óbecsei Zdravko Gložanski Általános Iskola tanulói végeztek. Másodikkak lettek a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola diákjai, a Temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum csapata pedig harmadik helyezést ért el.

Kolozsvári tanulók a szabadkai megmérettetésen

Diákok korabeli jelmezben

Zabos Zsombor nyolcadikos tanuló a csantavériek győztes csapatát erősítette. Nagyon jól érezte magát a versenyen, és szerinte megérte ennyit készülni. Társaival együtt nagyon örült, hogy részt vehet a jutalomkiránduláson.

Fodor Enikő, a temesvári csapat történelemtanára elégedett volt a dobogós helyezéssel. Már tíz éve visszajárna a versenyre. Bármilyen eredménnyel tértek haza, mindig győztesnek érezték magukat. Amikor a vetélkedő után végigtekintettem a gyerekarcokon, én is ugyanezt láttam. Mindenki nevetett, mosolygott. Nem számított, hogy hányadikkak lettek, rengeteg élménnyel és tapasztalattal gazdagodva távoztak.

Kép és szöveg: Szalma Brigitta

Barátok a versenyeken túl is

Az óbecsei Samu Mihály iskola növendékei a Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyen

Az óbecseiek rendszeres látogatói lapunk szavalóversenyének, az Udvarnokon megrendezésre kerülő Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenynek. Idén **Horváth Kingát** és **Tallós Martinát** Józsa Zsuzsanna magyartanár-nő kísérte el Udvarnokra.

Hogy milyen élményekkel tértek haza, elmesélik a diákok, valamint **Józsa Zsuzsanna** és **Kutika Magyar Klementina** magyartanárnők.

A diákjaival sokat foglalkozó Józsa tanárnő arról beszélt, milyenek a tanítványai, hogyan használja a korszerű műszaki eszközöket a magyarási órán.

Martina

– Régen az írástétőt, a diafilmet, a lemezjátékot, a videót használtuk a magyarási órán, manapság ezt már fölváltotta a számítógép, a laptop. Tehát a technika fejlődésével leegyszerűsödött a technikai eszközök használata. Mindennap hozom a laptopomat, kivetítem a megzenésített verseket, ha van egy-egy irodalmi alkotásnak filmváltozata, abból is vetítek részleteket... Nagyon megkönnyítené a munkámat, ha lenne interaktív tábla az iskolában. Tanítványaim jártasak a technika világában, szívesen készítenek órákra reprezentációkat. Elmondhatom, hogy mindig vannak olyan szorgalmas, lelkes diákok, akik érdeklődnek a magyar nyelv iránt. Igénylik a tudást, de a bizonyítási lehetőséget is. Minden évben részt veszünk az udvarnoki versenyen is, kisebb-nagyobb sikerrel. Mi is kiadunk egy diáklapot, a Szép Szót, melyet évente kétszer jelentünk meg. Ezenkívül számos versenyre jelentkeznek a tanítványaim, így a helyi Népkönyvtár pályázatain, a Bibliójátékokon (egy-egy regényt kell elolvasni), a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör szavalóversenyén stb. A Gion Nándor olvasási verseny révén jutottak el tanítványaim Zánkára vagy a Simonyi Zsigmond nyelvi vetélkedőre,

Budapestre. Mert oda eljutni külön érdem. Dícséretet érdemel a nyelvi versenyeken elért szép eredményeiért **Dudás Karolina**, **Cserenyák Kitti**, **Surján Árpád**. Érdemes velük foglalkozni, mert látom, hogy van értelme a munkámnak – mondta Józsa Zsuzsanna.

Martina az ő tanítványa. Hetedikes. Már több ízben szerepelt a Jó Pajtásban, hiszen érdeklődő tanuló. Szeret kísérletezni, néptáncolni, szavalni.

– Már óvodában megszerettem a verseket, a szavalást – mondja Martina –, anyukám is segített hangsúlyozni. Iskolás koromban a kultúrkör

Kinga

anyák napi szavalóversenyén értem el első sikeremet. Elsőben 3., másodikban 1. lettem. Tavalyelőtt voltam ezen a vetélkedőn, ismerősséggel találkoztam, ugyanis korábban az ÁMV-n sok szavalóval összebarátkoztam. Ezen a versenyen a magyartanár-nő ajánlatára Németh István Életmentők című elbeszélését mondtam. Sokat gyakoroltunk. Jövőre ismét ott leszek Udvarnokon.

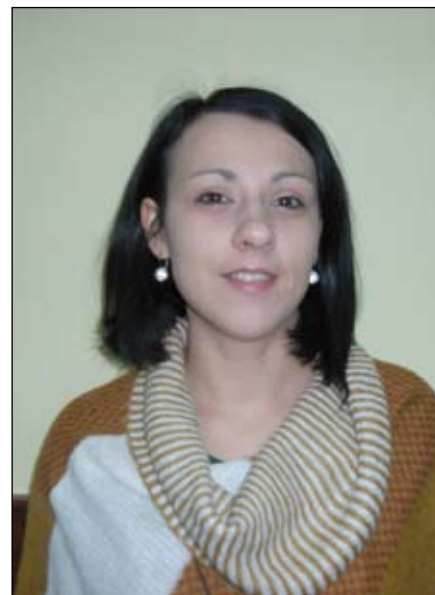
Kinga ötödikes. Szeret néptáncolni, balettozni tanul, ott volt nemrég a Bácsfeketehegyen megrendezett Arcok üveg mögött elnevezésű szavalóversenyen, ahol első helyezett lett. Kétszer járt a Szép Szó táborban.

– Jó volt Udvarnokon, mert újra találkoztam a „szép szós” barátaimmal, ugyanis tavaly és az idén is voltam a táborban. Találkoztam felkészítőinkkel is: Krekity Olgával, Barta Júliával. Különben még alsóban szerettem meg a verseket, mert jó volt szavalni, föllépni, szerepelni. Idén Fenyvesi Ottó Csak annyit írjon című versét mondtam. Nagyon megtetszett, mert aktuális, egy külföldi újságíró Maradékra ment, megkérdezte, hogy élnek, mi a tervük. Harmadik lettem. Azért is jók a versenyek, mert barátok

vagyunk a versenyen túl is a hasonló érdeklődésűekkel. Jól elszórakoztunk a bácsfeketehegy, muzslyai és temerini barátaimmal Udvarnokon.

Józsa Zsuzsanna és...

... Kutika Magyar Klementina magyartanárnő

Kinga tanárnője, Kutika Magyar Klementina magyartanár-nő csupa jó dolgokat mond róla:

– Kinga rendkívül tehetséges. Életre kel a vers, amikor ő megszólal. Ezt az elvándorlással szóló komoly verset is megértette, jól értelmezte. Nagyon tetszett neki. Sokat gyakoroltunk, végül is nagy átélessel mondta el. Az udvarnoki versennyel nem fejeztük be az idei szerepléseket, a bácsfeketehegy Dudás Kálmán vetélkedőt sem hagyhattuk ki.

Volt egyszer egy Torontál vármegye

Az Ürményházi Ifjúsági Klub és a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete közösen szervezte meg a XVIII. „Mit tudsz Torontál vármegyről?” vetélkedőt, melyet november 24-én tartottak meg. A megméretetés anyagát Borovszky Samu Magyarország vármegyéi és városai című monográfiájának Torontál vármegyére vonatkozó része és Forray Péter Emlékeim az 1848/49-iki magyar szabadságharcból című visszaemlékezése képezte.

Nyolc háromtagú csapat vetélkedett a „nemzetközinek” tekinthető megméretésen. Eljött az **újszegedi Tisza-parti Általános Iskola** Tisza-parti varázsllovak nevű csapata. Főlkészítőjük **Mikó Valér** volt. Az újszegediek 2012 óta rendszeresen részt vesznek a Torontál vetélkedőn.

És itt voltak, most első alkalommal, a **Makói József Attila Gimnázium** nyolcosztályos tagozatának negyedik osztályosai is, a Piros Pulcsik és a Kárpát-medence harcosai, főlkészítőjük **Dulka Árpád** volt.

Megjelent továbbá a Katonák és Torontáli betyárok csapata Torontálvásárhelyről, főlkészítőjük **Onyin Hartig Viktória**. A székelkeveiek is két csapattal érkeztek: a Keve király és az Al-dunai lányok, főlkészítőjük **Szatmári Mihály**. Mindkét helységről évek óta érkeznek versenyzők a vetélkedőre. A helybelieket az Ürményházi lányok csapata képviselte, főlkészítőjük **Móricz Erzsébet**.

A nemzeti imánk és a megjelentek üdvözlése után a torontálvásárhelyi **Alföldi Ábel** citerajátékát élvezte a hallgatóság. A versenyzők hét feladatlapot oldottak meg, amelyeknek komoly versenyhangulatát Móricz Elvira, az Ürményházi Ifjúsági Klub elnöke által moderált ismerkedési-közösségi játékok oldották. A változatos feladatok között volt eseményfelismerő, igaz – nem igaz, kettőből az egyik, településfelismerő, vízrajzismereti feladat. Egy Forray-szövegrész minél ötletesebb illusztrációja is a versenyzőkre várt.

A vetélkedőt falujárás zárta. Több csapatba szervezve különböző helyszíneken kellett feladatokat megoldani. A csapatok úgy tettek tanúbizonyságot arról, hogy a megfelelő helyszínt megtalálták, a feladatot elvégezték, hogy a helyszínen készített maroktelefonos fényképet a zsűrinek bemutatták.

A zsűri tagjai: **dr. Zakar Péter** történész, a Szegedi Tudományegyetem rektorhelyettese, Dulka Andor nyugalmazott történelemtanár és Szatmári Mihály képzőművész voltak. A vetélkedő szoros eredményt hozott: 3. helyen a székelkevei Keve király csapat végzett (**Bíró Leona, Gyuris Mária, Katona Viktor**), főlkészítőjük Szatmári Mihály. 2. helyezett

az Ürményházi lányok csapata lett (**Móricz Viola és Barna Csilla**), főlkészítőjük Móricz Erzsébet. A Makói József Attila Gimnázium Kárpát-medence harcosai nevű csapata (**Horváth Sára Alexa, Péli Hunor, Rikács Levente Ádám**) megszerezte az 1. helyet, főlkészítőjük Dulka Árpád volt.

Minden résztvevő tanuló ajándécsomagot kapott, a helyezést elért csapatok pedig gazdag könyvcsomaggal térhettek haza.

sága érdekében, ügyében a fogyatkozó közösségekben, ahol nemcsak a diáklétszám, hanem a lakosság lélekszáma is drámaian fogy.

Amíg igény és lehetőség lesz, addig ezt a rendezvényt a faluban tartjuk – évente megrendezzük!

A pályázati pénzből megvalósított vetélkedőnek sok támogatója akadt, ez is az esemény fontosságára utal. Könyvekkel, folyóiratok-

A győztes csapat a felkészítő tanárral

A Makói József Attila Gimnázium képviselői és a házigazdák a vetélkedő résztvevőivel közösen megkoszorúzták a Szent Anna-templom előtti keresztet. A koszorúval a tanulók hálával emlékeztek a Makóról kirajzott és Ürményházán 200 éve megtelepedett, nemzetiségüket, anyanyelvüket megtartó ősikre.

A találkozás jó alkalom volt az ismerkedésre és a régen megszakadt kapcsolat újjáélesztésére is a kirajzási terület és a szörványtelepülés között.

Az ebédet követően rövid eszmecsere körvonalazódott a „hogyan tovább?” Pontosabban: mit és hogyan tehetünk még megmaradásunk, rendezvényeink igazolt-

kal, írószerszámokkal és emlékévekkel a Lazi Kiadó, a Magyar Kultúra Emlékívek Kiadó és a VMDK Szegedi Tagozata járult hozzá a gazdag ajándécsomagokhoz. A zichyfalvi községi képviselő-testület üdítővel, teával, édes és sós süteménnyel, az ürményházi helyi közösség és az ürményházi vadászegyesület teremhasználatával, az Evelin szóдавиз szó-dával, Móricz Elvira és családja pedig munkával, süteménnyel és a koszorúval járultak hozzá a sikeresen lebonyolított vetélkedőhöz. A jó hangulatban lezajlott általános iskolásokat mozgósító verseny fő szervezői Móricz Elvira és Dulka Andor voltak.

Viola Lujza

Fotó: Martinek Imre és Dulka Andor

Szerepelni, ismerkedni, tanulni

Az óbcei Ricsaj népművészeti találkozó nem versenyjellegű, de betekintést nyújt
őseink életmódjába

Igazi népi ünnep volt Óbecsén november utolsó hétvégéjén a kultúrkör környékén: a sátor alatt sült és fogyott a kürtös kalács, máshol édességeket lehetett vásárolni. Benépesült a környék a kétnapos XV. Ricsaj népművészeti találkozóra alkalmából a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör színháztermében.

– A találkozó célja, hogy alkalmat adjon a gyermekcsoportoknak a szereplésre, az ismerkedésre és a tanulásra, ugyanakkor betekintést enged őseink hagyományaiba, életmódjába is. A többi gyermekfesztivállal ellentétben ez a találkozó nem versenyjellegű – összegezte számunkra **Cseszák Balázs** néptáncos, néptáncoktató, a rendezvény megálmodója, szervezője.

Az első napon, pénteken dr. Kiss Lajos és Bodor Anikó népzeneutatók emlékére kiállítás nyílt a kutatásaikról a kultúrkör előcsarnokában, majd este hét órától Örökségünk címmel a vajdasági nagyzenekarok fellépése következett. Fellépett a Juhász, a Véka, a Fokos, a Pendergő zenekar, valamint Csonka Ferenc és zenekara.

Másnap, szombaton délután kirakodóvásárt rendeztek a színházteremben. A kultúrkörrel szemben lévő Petőfi Sándor iskolában öltöztek át a táncosok. Közöttük volt az óbcei petőfis **Kiskomáromi Zsolna, Deák Evelin, Gál Noé-**

Orsolya és Tímea

A Petrence Óbecséről

mi, Tarján Orsolya, Ördög Tímea, a szenttamási **Andróczky Bálint** és testvére, **Bertalan**, valamint **Molnár Zsolt**.

Orsolya: Nagyon vártam a Ricsajt, már azért is, mert vendéget is fogadtam, a székelyudvarhelyi Rékát, akivel már megismerkedtünk.

Tímea: Én is vártam ezt a hétvégét, mert valóban nagy a ricsaj, amikor együtt vagyunk mindannyian. Mi a Petrencében táncolunk, Bodroközi táncokat adunk elő.

Bálint: Nem először vagyok itt, azt hiszem, nyolcadik alkalommal, ugyanis már 11 éve táncolok. Most szatmári táncokat adunk elő.

Bertalan: Jó itt lenni, jó a hangulat.

Zsolt: Régóta járok a Ricsajra, legalább 12 éve. Szeretek barátkozni, s megmutatjuk, mit tudunk.

Zsolna, Evelin és Noémi nemcsak jól szavalnak, de táncolni is szeretnek. És jól érzik magu-

kat a szép néptáncos ruhában. Szeretnek a közönség előtt szerepelni, bemutatni, mit tudnak.

A délutáni órákban föléptek az idei Kőketánc legjobbjai: az óbceiek (a Petrence, a Kisbekecs, a Kópé néptánc csoportok) mellett a szenttamásiak, a péterréveiek...

A megjelentek választhattak a kiállított kézművestermékek közül, de a kiállított könyvek között is sokan válogattak. Akinek kedve támadt, új táncokat tanulhatott **Cseszák Korsik Anikó** táncoktató irányításával a színpadon.

Az esti gálaműsoron az idősebb korosztályhoz tartozó népi táncgyűttesek, az óbcei Csiperke, a temerini Rece-fice, az adai Füziké és a vendég székelyudvarhelyi tánc csoport, a Kékiringó együttes lépett fel, majd a táncszobában folytatódott a mulatság. A talpalávalót az óbcei Fokos zenekar szolgáltatta.

Kép és szöveg: **Koncz Erzsébet**

A szabadkai 52. számú Kosztolányi Dezső Cserkészcsoport fiú raja egy szokatlan üzenetet kapott legutóbbi összejövetelén. A fiú őrsők kaptak egy levelet az északi viking törzstől, miszerint egy tűzokádó sárkány őrzi a hajójukat, és annak megszerzésére hívják őket a harcra.

Ez a hajó nem egy szokványos hajó, hiszen a sárkánylángnak ellenáll, ezért a gonosz bestia bezárta egy üvegbe. A sárkány a makkhetesi erdő közepén él, ezért az erdő előtti piacnál gyülekeztünk. A viking vezér átadta a titkos fegyvert, amellyel a sárkányt le lehet győzni, de ezt még nem volt szabad megnézni.

Megkezdtek a kalandot, de a harcra sose lehet rendesen felkészülni, ezért az erdőbe lépésünk előtt harci szimbólumokat festettünk

arcunkra. Az erdőben találkoztunk egy elvesztett keleti vikinggel, aki az erdőt járta már 5 éve, de a hajóra nem tudott rátalálni. Viking vér csörgedezik ereiben, tehát kötelezőnek érezte, hogy kihívjon minket egy párbajra. Szerencsére erős legények a cserkészeink, és könnyen legyőzték őt. Az út során összementük erőnket, és megtudtuk, ki miben a legjobb. Már egy ideje jártuk az erdőt, amikor mindenki megéhezett. Egy tisztáson kötöttünk ki, ahol sikeresen húst sütöttünk, amit mindenki nagyon finomnak talált. Tovább indultunk, majd rövid idő után találkoztunk a hatalmas sárkánnyal. Elővettük a titkos fegyvert, amely

segítségével meg tudtunk küzdeni a sárkánnyal. Számháború során sikeresen legyőztük a sárkányt. Nagy harc volt, szerencsére senkinek sem esett komolyabb baja. Mindenki belefáradt az összecsapásba, ezért a visszaút nehéz volt. Ennek ellenére senkit nem hagytunk hátra, hanem egymás segítségére siettünk. Sajnos, egy kicsit elkéstünk a megbeszélte visszaérkezésről, de szerencsénkre a szülők nem haragudtak meg.

A hús megsütve, az élmény megszerezve, a sárkány legyőzve. Ilyen egy jó kirándulás a vikingek számára.

Szabó Bernadette

Vikingek és cserkészek

Életrajzom

Hideg, fagyos napon születtem 2005. február 9-én. Anyukám meséjéből tudom, hogy akkor –20 fok volt. Szüleim a Bence nevet adták nekem. Jó kisbaba voltam, csak akkor sírtam, ha éhes voltam. Ma sincs ez másképp. Igaz, már nem sírok, de idegesít, ha éhes vagyok. Szeretem a tápláló ételeket, kedvencem a bécsi szelet. – Külsőre tiszta apja! – mondják sokan, főleg akik ismerték apát kiskorában. – De a szeme az anyjáé! – mondják páran. Engem ez nem izgat, de a szüleim annál inkább örülnek neki.

2008. május 14-én született egy kistestvérem, Veronika. Eleinte örültem, hogy lehet egy húgom, de később rájöttem, hogy így nem mindig én leszek a középpontban. Veszekedni sokat szoktunk, de a bajban mindig összetartunk.

2011-ben eljött az a nap, amikor iskolába indultam. Tanító nénim Var-ga Fehér Hajnalka lett. Kedves, szerető tanító néni volt, most pedig ő a húgom tanítónője is.

Ötödik osztályban Ivanković Mirjana lett az osztályfőnökünk. Szigorú, de amikor kell, akkor kedves. Könnyen megy a tanulás. Szüleim szerint azért, mert kiskoromban sok mesét olvastak nekem. Kedvenc tantárgyam a magyar, a kémia és a földrajz, de a rajzot is szeretem.

Sok versenyen vettem már részt. Néha a tanárain kedvéért, de gyakran azért, mert meg szerettem volna magam mérettetni a velem egyidős diákokkal. Szép eredményeket értem már el magyarból, fizikából, kémiából és földrajzból is.

Öt éve kézilabdázom, és a temerini Mladost csapatot erősítem. Kapus vagyok. Az edzéseket szeretem, mert mindig nagyon jó a hangulat. Min-dig kiélezett meccseket vívunk ellenfeleinkkel. Büszke vagyok a csapatra, mert tavaly Szerbia 6. legjobb csapatának nyilvánították ki minket. Itt tanultam meg a szerb nyelvet is.

Citerázok is, négy éve volt lehetőség kipróbálni, és abban a pillanat-ban, ahogy megpendítettem a húrt, tudtam, hogy citerázni fogok. Abba-hagytam a néptáncot, és elkezdtem citerázni. Most oszlopos tagja vagyok a Búzavirág citerazenekarnak.

Végzős diák vagyok a Kókai Imre Általános Iskolában. Jó érzés, hogy mi vagyunk a legidősebbek, de sokat kell tanulni. A Bolyai Tehetséggon-dozó Gimnáziumba szeretnék bejutni. Remélem, sok tanulással és szorga-lommal sikerülni fog.

Csernyák Bence, 8. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

A kedvenc játékomban

A foci az én kedvenc játékomban, azért, mert apa és a testvérem is fociznak.

Nagyon sokat játszok az iskolában is, és edzésekre is járok. Régen Csantavér színeiben játszottam, most leigazoltattak Topolyára. Először nem akartam menni, mert csak egyedül mentem volna, de most már ket-ten vagyunk, Ádámmal járok. Hetente négyszer van edzés, egy kicsit fura, hogy ilyen napokon fél órát kell utaznunk oda és vissza is. Még nem szok-tam meg rendesen, de majd megszokom.

Sok barátom lett. Minden korosztálynak külön csapata van Topolyán, így naponta nagyon sok edzés van azon a pályán. Szeretem nézni, amikor a nagyobb fiúk edzenek, mert ők már nagyon ügyesen játszanak a labdá-val.

Remélem, majd egyszer én is olyan ügyes leszek, és az első csapatban játszhatok.

Bózsity Patrik, 4. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

„Ki volt a tanítód?”

Nagyon izgatott voltam, mikor a harmadik osztály első napja követ-kezett. Első látásra kedvesnek tűnt a tanító néni, és később kiderült, nem csálnak az ösztöneim. Bevezetett minket az osztályterembe és bemutatko-zott, hogy ő Lakatos Boja Márta.

Mindig csinosan öltözködött. A szőke hajához mindig jól illettek a ruhák, de nem lehet elfelejteni a szép mosolygós arcát sem. Csak akkor lehetett szomorúnak látni, amikor az akkori osztály bohóca, Vince Roland megint butaságot csinált. Viszont be kell vallani, hogy néha mi is benne voltunk, de mindinkább próbáltuk jó útra terelni. Nem is beszélve arról, hogy mindig megígért valamit, és például már majdnem az egész isko-lának tartozik egy-egy csokival. Viszont egyszer a tanító néni ezeket az ígéreteket eltörülte, de azóta majdnem dupla annyival tartozik. Egyébként szerintem, mivel ilyen jó szíve van, néha ő is megsajnálta Rolit. Márta tanító néninél a tanulás is gördülékenyen ment, mivel az anyagot mindig rész-letesen elmagyarázta. Még ha rossz jegyet is kaptunk, legtöbbször adott javítási lehetőséget. Amikor Gučevón voltunk kirándulni, akkor is négy napon keresztül segített nekünk, megvigasztalt, ha szomorúak voltunk, és kitartott mellettünk, bármi is történt.

Szerintem ő egy nagyon jó tanító néni volt. Most azt kívánom, bárcsak felsőben is olyan könnyű lenne a tanulás, mint vele volt!

Világos Balázs, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Nem készültem

Végre péntek! Ezzel a gondolattal ugrottam ki az ágyamból kora reg-el.

Gyorsan elkészültem, felkaptam a hátamra a táskámat, és elindultam az iskolába. Amikor odaértem, a biológiate terem elé siettem, mivel itt volt az első óránk. Azzal szembesültem, hogy mindenki a füzetét és a könyvét lapozgatja, ekkor jutott eszembe, hogy ellenőrzőt írunk, amire én egyál-talán nem készültem. Akkor még reménykedtem, hogy a padtársamtól majd átmásolhatok valamit, de amikor a tanárnő megérkezése után az első mondata az volt, hogy mindenki üljön külön padba, fogalmam se volt, hogy mit fogok csinálni. Kiosztotta az ellenőrzőket, és nekifoghattunk a megírásának. Na, de itt volt egy kis bökkenő, a kérdések elolvasása után rájöttem, hogy a tizenöt kérdésből háromra tudok válaszolni. Közben a tanárnő a padsorok között járkált, de amikor messzebb volt tőlem, néhány választ meg tudtam szerezni a többiektől. Kicsöngetéskor rezgő kézzel ad-tam át a lapot. Két nap múlva a tanárnő jelentette, hogy hogy sikerültek az ellenőrzők. Az enyém kettes lett.

Nem örültem neki, de elvégre a hibáiból tanul az ember.

Horvát Anna, 8. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

**Karácsonyra
várva
– Ahmetagić
Hana,
1. osztály,
J. J. Zmaj
iskola,
Szabadka**

Égből pottyant modern mese

Egy vasárnapi napon elment egy kisfiú a vásárba. Útközben meglátott egy kiscicát, amely nem tudott lejönni a háztetőről.

A kisfiú odament, felmászott egy fára, és lehozta a kiscicát. Erre megszólalt a cica:

– Mivel megmentettél, ezért bármit kérhetsz tőlem.

A kisfiú gondolkodott egy ideig, de végül ezt mondta:

– Én csak annyit kérek tőled, hogy maradj velem.

A kiscica teljesítette kérését. A fiú nagyon boldog volt, minden nap megetette, megittatta a kiscicát, és ő napról napra csak nőtt. Egy nap a kisfiú nem találta a cicáját, és elment megkeresni. Eltelt a nap, de a cica nem került elő. A fiú nagyon elkeseredett. Teltek a hetek, és egy nap a cica hazatért, a kisfiú nagyon megörült. A cica egy varázsbottal hozott a fiúnak, és azt mondta:

– Ha megsuhintod ezt a pálcát, és kívánsz valamit, az teljesülni fog.

A fiú kipróbálta, és egy palotát kívánt a házuk helyére. A cica és a fiú nagyon boldogan éltek együtt a palotában.

Hegedűs Sára, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokizsa

Neked éneklek, virágom...

Az én barátom neve Bianka. Biankát úgy becézem, hogy Bia.

Bia egy nagyon aranyos lány, egyidős velem, és egy osztályba járunk. Sokat játszunk, beszélgetünk. Mindig jókat nevetünk! Az a jó, ha összevesszünk, akkor 1-2 perc, és ki is békültünk. Meg merünk osztani egymással titkokat, mert bízunk egymásban, és ez a legfontosabb. Négy éve ismerjük egymást. Elsőben még csak ismerkedtünk, másodikban már barátkoztunk, harmadikban nagyon összebarátkoztunk.

Remélem, sokáig tart ez a barátság.

Pavlović Lilianna, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

És a mese folytatódik...

(Elbeszélő fogalmazás párbeszédes részekkel)

Árgyélus és Ilona egy tágas kastélyban házasodott össze, ahol nagyon sok vendég volt jelen.

Az asszony szeretett volna csöppseket, és meg is születtek: Jancsi, János és Gyuri. Árgyélus nagyon megörült, mikor meglátta a fiait. Az volt a legnagyobb baj, hogy a közelben lakott egy vén boszorkány, és ha annak a fülébe jut a hír a fiúkról, akkor elviszi őket. Árgyélus nagyon bánatos lett. Az volt a probléma, hogy erről az asszony nem tudott semmit. Egy nap megkérdezte férjét:

– Mi a baj, szerelmem, olyan bánatos vagy?

Vonalak – Dósa Emese és Berényi Kiara munkája, 5. osztály, Szivárvány Szakkör, Topolya

– Semmi probléma nincs, édes feleségem! – válaszolta Árgyélus.

Teliholdas éjszaka volt, amikor a szülők felébredtek valamilyen zajra. Kinéztek az ablakon és látták, hogy a boszorkány leparkol a söprüvel. Árgyélus elmesélte feleségének, hogy miért is volt ő olyan szomorú. A király elővette a kardot, és lement vele az udvarra. A boszi már készítette is a zsákot.

– Mit keresel te itt? – kérdezi Árgyélus.

– Hát csak a gyerekeidért jöttem – mondta a boszorkány.

Nagy veszekedés, küzdelem kezdődött, amire a gyerekek is felébredtek. Árgyélus nagy ütéssel megölte a boszorkányt.

A rémálom elmúlt, a gyerekek megnőttek. Én sem tudom, hogy tovább mi történt, de aki szeretné tudni, az kérdezze meg Árgyélust és Tündér-szép Ilonát.

Takács Barbara, 5. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

Az édesanyám

Édesanyámat Máriának hívják. 38 éves lesz.

Karcú a testalkata. Sovány, és alacsony termetű. A haja barna és vállig érő. Általában összefogva hordja. A szeme zöldeskék színű. Szépen csillog a fényben. Az ajkai vékonyak. Az arcára hóka. Néhanapján ki is sminkeli magát. Törekszik a lehető legjobbat nyújtani a családnak. Rendszeresen, kitartóan végzi a házimunkát. Jó modorú, illedelmes, az üzletekben vagy az ismerős embereknek mindig köszön kedvesen és barátságosan. Vidám természetű. Szabadidejében szeret varrni és telefonos játékokat játszani. A kedvenc színe a kék. Szabadidőruhát, kötött blúzokat visel.

Azért szeretem őt, mert igazságos, kedves és jószívű. Nagyon szeretjük egymást örök időnkig.

Ördög Gabriella, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Egy csésze tea mellett

Interjú édesanyámmal

Interjúalanyom az anyukám. Beszélgetésünkre a konyhában egy csésze tea mellett került sor.

– **Mi a foglalkozásod?**

– Az én foglalkozásom aranyműves. Középiskolát végeztem.

– **Honnan jött az ötlet, hogy aranyműves legyél?**

– Valójában cukrász szerettem volna lenni, de abban az évben nem nyílt olyan iskola.

– **Milyenek voltak a középiskolás éveid?**

– Nagyon jók voltak, sokkal jobb jegyeim voltak középiskolában, mint általános iskolában.

– **A tanárokkal hogy jöttél ki?**

– Nagyon jól! Volt pár engedékenyebb tanár/tanárnő. Volt egy olyan tanárnőm, aki nem tudott magyarul, és ha valamit nem tudtunk megtanulni, akkor megértett minket, mert szerbül diktált le mindent.

– **Az első évben milyenek voltak az osztálytársak?**

– Hát való igaz, hogy én még középiskolás koromban is szegénylős voltam. Nehezen barátkoztam, de időközben felbátorodtam és elkezdtem barátkozni, de csak egy fiú barátom volt, akiben meg tudtam bízni.

– **Dolgoztál-e a végzettségednek megfelelő munkahelyen?**

– Nem dolgoztam. Többször is próbáltam beadni az önéletrajzomat, pl. Zentára, Szabadkára, de nem vettek fel. Egy idő után nem is próbálkoztam.

– **Tartod-e a kapcsolatot akár interneten a középiskolás osztálytársaiddal?**

– Sajnos nem. Legutóbb akkor beszéltem velük, amikor az osztálytalálkozót terveztük.

Köszönöm a válaszokat. A meleg tea is elfogyott a beszélgetésünk közben.

Szirák Anabella, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér 9

ŰRKUTATÁS

Sikeresen landolt az új Mars-szonda

November 26-án, hétfőn éjjel közép-európai idő szerint 20 óra 54 perckor egy újabb eszköz, az Insight landolt a Marson, és eddig tökéletesen üzemel. A május 5-én újtárra indított űrszonda az első, amely a Curiosity 2012-es Marsra érkezése óta leszállt a vörös bolygóra. A robotgeológus űrszonda két évre tervezett missziója alatt a Mars mélyét vizsgálja, és megméri a bolygó hőmérsékletét. Az egymilliárd dolláros amerikai-európai misszió kutatásának célja, hogy pontosabb képet kapjon a tudomány arról, miként keletkezett 4,5 milliárd éve a Mars és a Naprendszer többi sziklás bolygója, köztük a Föld is.

Az élő közvetítés jóval korábban elkezdődött, végül egy nagyjából 6 és fél perces izgalmas szakasz zárta le, amely összefoglalta a landolási procedúrát, annak minden fontosabb elemével. Minden jól ment, a kezdeti, óránkénti csaknem 20 ezer kilométeres sebességről le tudott lassulni a minden lépést önállóan végrehajtó eszköz. Az űrszonda védőpajzsának hőmérséklete elérte az 1500 Celsius-fokot, és a sűrűlódás miatt lelassulva, hatalmas ejtőernyő és retrorakéták segítségével hat és fél perc alatt tette meg a 112 kilométernyi utat a Mars felszínéhez, ahová óránkénti mintegy nyolc kilométeres sebességgel érkezett meg. Nem sokkal később az InSight megkezdte a nappanelek kinyitását, órákkal később erről is befutott a megerősítés, miközben a vele együtt útnak indult két

A nappanelek kinyitása

Fotó: NASA

cubesat képeket és telemetria adatokat továbbított a Föld felé, sikeresen teljesítve a küldetést.

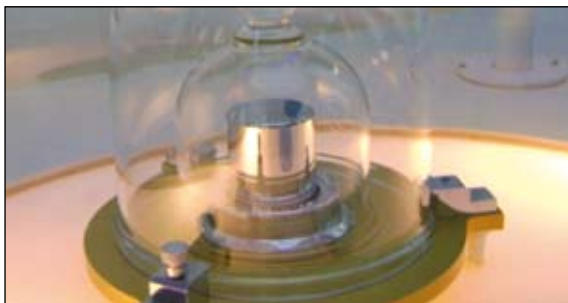
Az Insight a Phoenix és a Viking marsjárók mintájára épült háromlábú leszállóegység, de nem közlekedik, hanem stabilan egy helyben áll. A landolás helyét, az Elízium-síkságot (Üdvözülték hona) 22 helyszínből választották ki a NASA tudósai, a helyszín egy teljesen sík térség a marsi egyenlítő felől északra. Egyébként egy héten belül megindulnak a vizsgálatok, vagyis az érdemi munka.

MÉRTÉKEGYSÉGEK

Elfogadták a kilogramm új definícióját

Átalakítják a Nemzetközi Mértékegységrendszert, amelynek alapegységei ezentúl természeti/technikai állandókhöz lesznek kötve. A több mint hatvan ország részvételével tartott konferencián egyhangúlag szavazták meg az SI (Système International d'Unités) mértékegységrendszer új alapjait. Az SI-rendszer hét alapegységét foglalja magába, és azokból levezethető az összes többi: a méter, a kilogramm, a Kelvin, a másodperc, az amper, a kandela és a mól. Az eddigi SI-mértékegységrendszerrel az volt a fő probléma, hogy a kilogramm etalonja még mindig az a platina-iridium ötvözetből készült 1 kilogrammos prototípus volt, amelyet a Nemzetközi Súly- és Mértékügyi Hivatalban elzárva őriznek 1875 óta Sevres városában.

Ennek a prototípusnak a hosszútávú stabilitását a gondos őrzés mellett sem lehetett biztosítani. A nemzetközi etalonból csak egy van a világon, Magyarországon annak leszármaztatott példányát őrzik. Ezt a példányt 10 évenként elküldik Sevres-be, hogy

a prototípussal összehasonlítsák. Ott kiderült, hogy a mi kilogrammunknak is néhány mikrogrammra nőtt a tömege, csakúgy mint általában a többi országé. Így megkérdőjeleződik a nemzetközi prototípus hosszú távú stabilitása, továbbá nehézséget okoz, hogy erről az egy példányról kell az összes leszármaztatást elvégezni.

A megoldás hosszú ideje érelődött a tudósok fejében, Max Planck már 1900-ban leírta azt, hogy az alapegységeket természeti állandókhoz kellene kötni. Ennek megfelelően a kilogrammot a kvantumfizikában ismert Planck-állandó segítségével definiálták újra. A kilogramm etalonja most már múzeumba kerül. Más mértékegységek,

így a Kelvin, az amper és a mól definíciója is változott.

A mértékegységek ettől nem változnak meg, csak a definíciójuk. A régi és az új rendszer közötti különbség az, hogy az eddigi rendszerben elsőként létrehozták a mértékegységek etalonjait és azokkal mérték meg a természeti állandókat. Most megfordult a helyzet, a hét alapegységhez kapcsolódó természeti/technikai állandók értékeit rögzítették, mérési bizonytalanságuk nem lesz, és ezek segítségével realizálják az alapegységeket. Több évtizedig tartott a rendszer átalakítása, legközelebb várhatóan a másodpercet fogják újradefiniálni a nemzetközi mérés tudományi szakértői. (sg.hu)

Tudod-e?

Hogyan készíthetünk esőmérőt?

A lehullott eső megmérésére a csapadékmérő műszer szolgál. Házilag is készíthetünk esőmérőt, és ehhez egy palackra, egy tölcserre és egy megfelelő állványra van szükség. Az eső a tölcseren át az üvegbe folyik, és az üveg oldalán mérhetjük meg mennyiségét egy milliméter-beosztásos papírcsík. Az üvegbe előzőleg öntsünk egy kis vizet, hogy vízszintes síkot kapjunk. A mérőt olyan helyre kell felállítani, ahol az eső beesését semmi sem akadályozza. Egy milliméternyi eső annyit jelent, hogy 1 négyzetméternyi területre 1 liter víz esett.

Ez épp egy ipari termék, de az esővizet méri

Macskák, kutyák, papagájok, díszhalak tartoznak a legtöbb helyen a népszerű házi kedvencek közé. A pókok, a kigyók, a skorpiók, vagy krokodilok lehetnek szépek, veszélyesek, egzotikusak, első pillantásra semmiképp sem tarthatnak a házi kedvencek közé, de még csak a házba, lakásba sem jöhetnek be. Valahol mégis háziállatokként tartják őket. Furcsa, nem? Ezúttal a „házi” kigyókat vesszük szemügyre.

Ha állati mérgekről van szó, az elsők között mindenkinek a kigyók jutnak eszébe. A csörgőkígyó, a királykobra vagy a szarvas vipera (vagyis mérges kigyók) halálosságáról évszázadok óta tudunk, de napjainkban már ezekkel az állatokkal is találkozhatunk a terráriumokban. A tartásuk veszélyes, még rutinos terraristáktól is rendkívüli odafigyelést igényel.

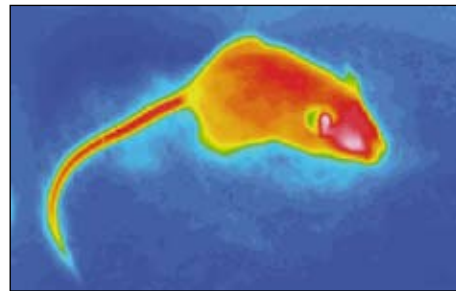
Pakisztáni fekete kobra támadó pózban

Veszélyes házi kedvencek

A mérges kigyók felső állkapcsában egy, de akár több pár megnagyobbodott fog is van, melyen keresztül a harapáskor a méregmirigyekben termelődött méreg az áldozat testébe jut

Természetesen nem csupán a mérgek jelenthetnek ránk veszélyt, amit jól példáz a kigyók egy másik csoportja. Az óriáskígyók még elterjedtebb háziállatok, számtalan terrarista otthonának büszke díszei. Ezek a fajok méregfogak nélkül is el tudnak bánni kiszemelt áldozatuk-

Hőérzékelő szenzorukkal így látják a kigyók az egeret

kal, testük erejével összeroppantva, vagy megfojtva azt.

Tartásuk egyszerűbb a mérges kigyókénál, de a legelterjedtebb terráriumai fajok, a pitonok vagy közönséges óriáskígyók esetében is nagy szükség van az óvatosságra és a szabályok betartására. Épp ezért furcsa, hogy valaki ezek tartására vállalkozik.

Csalnak

A kigyóbüvölők csalnak! – figyelmezteti a turistákat egy francia zöld szervezet. A kobra nem a furulya hangjára kezdenek „táncolni”. Ugyanis süketek, nem is hallják a zenét. A produkció előtt megérintik őket, amitől veszélyt éreznek, és emiatt emelkednek fel. Az állatvédők a mutatóványosok bojkottjára szólítják fel a turistákat. Marokkóban járt szakemberek ugyanis kiderítették, hogy a kigyóbüvölők kiveszik az állatok méregfogát, amitől azok néhány hét vagy hónap múlva elpusztulhatnak.

Kigyóbölcesség

Ismersz-e kigyóval kapcsolatos szólást, közmondást? Nem gyakran, de azért fel-felbukkan a kigyó a magyar nyelvhasználatban is. Íme néhány, fejtsd meg jelentésüket!

Kigyót melenget a keblén.

Kigyót-békát kiált rá.

Erőtlen, mint a bőre hagyott kigyó.

Kigyót eszik, hogy sárkány lehessen.

Leveti múltját, mint bőrét a kigyó.

A kenyai nagy ötös

Amíg nálunk téli álmára készül a természet, a világ másik felén ébredszik. És mi újság „középen”?

Afrika egyik legendás része, Kenya csábító állatvilága miatt régóta közkedvelt úti cél. Éltre szóló élmény oroszlánt, leopárdot, vagy elefántot látni, méghozzá természetes közegében.

A kenyai szafari nagyszerű kaland. Terepjáróban ülve, a fekete bőrű kísérőnk segítségével a legvadabb tájakat is felfedezhetjük. Szerencsés esetben a nagy ötöst is láthatjuk. Ez az elnevezés Kenya öt

legveszélyesebb állatfajára vonatkozik: az **oroszlán, leopárd, orrszarvú, bivaly és az elefánt**. Az ott élő állatfajok védettek. Mégis, a szűnni nem akaró orvvadászat miatt ezek az állatok egyre közelebb sodródnak a kihaláshoz. A kelet-afrikai államban

az elmúlt húsz évben riasztó mértékben csökkent az elefántok száma. A Tsavo Nemzeti Parkban 12 572 elefántot tartanak nyilván, a nemzeti park 46 400 négyzetkilométeren helyezkedik el, vagyis kb. fele akkora, mint Szerbia vagy Magyarország.

Sarkadi Ágnes

A Mikulás és a rendetlen nyulak

Szegény Mikulás, bizony abban az évben alaposan rájárt a rúd! Nem elég, hogy a rénszarvasai lesántultak, de még a krampuszok is rettenetes náthával küzdöttek. Hapciztak és prüszköltek, az orruk folyt, a fülük meg piros volt a láztól.

„Ez így nem lesz jó” – dörögte a Mikulás, és hosszú, fehér szakállát gondterhelten simogatta végig. „Valamit ki kell találnom! Már csak egy nap van hátra a nagy estéig! A gyerekek várják az ajándékot!”

Ekkor történt, éppen abban a szent minutumban, hogy száz, izgó-mozgó, mindenre képes, neveletlen és rendetlen nyúl, egy igencsak összeszokott, tarka bundás banda lopódzott be Mikulás apó lappföldi rezidenciájába. Igazság szerint nagyon korgott a gyomruk, kifogytak a répatartalékaik. De a tappancsuk is fázott. Akkora volt a hó abban az évben, hogy a nyúlépnek a füle is alig látszott ki belőle, ugorhattak bármekkorát.

Természetesen nem kopogtak. Mivel Mikulás apó a gondolataiba mélyedt, a ház népe meg a gyengélkedőn nyögött, senkinek nem tűnt fel, hogy a rendetlen nyulak óvatosan, egyesével beugrándoznak a hátsó ajtón keresztül.

Ez a bejárat éppen a konyhába vezetett. A nagy asztal tetején óriási táblán zöldségek illatoztak. Mikulás apó készítette össze a sok, finom sárga- és fehérrépat, karalábét, turbolyát és borbolyát, hogy gyógyító erőleves készítsen a krampuszainak, meg a bicegő rénszarvasoknak.

A nyulak nem tudták türtőztetni magukat, és hangos csámcsogással falták fel a zöldségeket. Mikulás apót ki-zökkentette gondolataiból a konyha irányából beszűrődő, éktelen hangzavar.

„Mi lehet ez a zaj?” – gondolta, és benyitott a konyhába.

A nyulak megszeppentek, amikor a nagy tekintélyű, hosszú szakállú Mikulás megjelent. Még a csámcsogás is abbamaradt.

– Mit keresnek itt a rendetlen nyulak? – morogta a télapó. – Senki sem hívta őket!

Homlokát összeráncolva nézett körül a banda tagjain. Valószínű, hogy ez a homlokráncolás segített, ugyanis abban a pillanatban a Mikulásnak nagyszerű ötlete támadt.

– Megették a zöldségeimet, ha jól látom. Nem tudok erőleves főzni, a krampuszok tovább nyomhatják az ágyat.

A rendetlen nyulak értetlenül néztek hol Mikulás apóra, hol egymásra. „Vajon mit süttött ki ez a nagyszakállú?” – gondolták.

– Azt süttöttem ki, hogy idén ti fogtok nekem segíteni az ajándékozási-ban, kispajtások! Gyerünk, gyerünk, irány a dolgozószoba!

A nyulak engedelmesen, libasorban ugráltak Mikulás apó után.

– Tessék, itt a feladat! – mutatott körbe. – Jobboldalon lógnak a kívánságlisták, baloldalon az ajándékok vannak, közben meg a mikulás zacskók. A ti feladatotok lesz, hogy összeállítsátok a csomagokat! Gyorsan készen lesztek vele!

Azzal elégedetten összedörzsölte a kezét, és a nyulakra zárta az ajtót. Elindult az istállóba, hogy megnézzze, mi újság a rénszarvasokkal.

A nyulak eleinte szorgalmasan csomagoltak. Szépen maguk elé vették a listát, a mikulás zacskókat, és összeválogatták az ajándékokat.

A Kettes unta meg először. (Azt még elfelejtettem nektek elmesélni, hogy ezek a nyulak rajtszámot viseltek

a hátukon. Egytől százig. Hogy miért, azt majd egy másik mesében mondom el. Megigérem!)

– Hát ez dögunalom! – nyögte a Kettes. – Mi lenne, ha kicsit összekevernénk a listákat?

Az ötletet az összes nyúl felemelt füllel szavazta meg.

És elkezdődött... De nem ám csak úgy, hogy ahogy esik, úgy püffen. Nem! Gondosan ügyelve arra, hogy minden a legnagyobb rendetlenségben legyen. Ajándék Összekavaró Bizottságokat állítottak fel. A munka gőzerővel folyt.

Mikulás apó vidáman állított be hozzájuk napnyugtakor.

– Jobban vannak a rénszarvasok! – újságolta.

– Hát ti? Hogy álltok?

A Tizenkettes büszkén mutatott végig a szépen sorba rendezett csomagokon.

– Hát ez nagyszerű! – kiáltotta a Mikulás. – Nem is gondoltam, hogy ilyen ügyesek lesztek.

Mikulás apó észrevette a nyulak szemében bujkáló, csintalan mosolyt, de nem szólt semmit, csak megköszönte a munkájukat, és még egy jó adag káposztavacsorával is megkínálta őket.

Másnap Mikulás apó gondosan kiosztotta az ajándékokat. Dolga végeztével pihenni tért. Bizony ráfért már az alvás, mi tagadás, őt is a nátha kerülgette.

A következő reggelen a gyerekek izgatottan bontogatták a csomagjaikat. Hát, most aztán igazi meglepetés várta őket! Aki barbie-babát kért, az kisvonatot kapott, aki könyvet szeretett volna, annak építőkocka volt a csomagjában, aki logikai játékra vágyott, az gyurmát talált...

– Mi történt a Mikulással? – kérdezték a gyerekek felháborodottan, és a szüleikhez szaladtak.

Szerencsére az apukák meg az anyukák kirázták a mikulás zacskókat, és megtalálták benne a fecnit a rendetlen nyulak kézírásával:

„Ugye, milyen jó vicc? Ne felejtsetek el bevenni az ajándékot az óvodába vagy az iskolába, ott majd visszacserélhetitek! Úgy intéztük! Üdvözlettel: a Rendetlen Nyulak”

Így is lett. A gyerekek izgatottan vitték be az ajándékokat, és elkezdődött a lázas csere-bere. Soha ilyen jó móka nem volt még a mikulás!

Bizony, a rendetlen nyulak is várták-lesték, hogy kapnak-e ajándékot. Sívárgó szemek előtt piros mikulás zacskóba bújtatott, óriási répák lebegtek.

Az Egyes felkiáltott.

– Itt vannak a csomagok!

A nyulak kiszaladtak, és izgatottan bontogatni kezdték a mikuláscsomagokat. De azokban a várva várt zöldségek helyett rénszarvas pata kenőcs lapult.

A Mikulás nevetve fogadta őket.

– Azt hittétek, nem tudom, miben sántikáltok, hümm? Mikulás apó mindent tud! Na, gyerünk, a rénszarvasok már alig várják, hogy cseréljenek veletek. Hahaha! Csere-bere mikulás! Micsoda ötlet! Egészen megszerettem!

Így esett, hogy azon a télen a rénszarvasok megkapták a patakrémet, a Mikulás a náthát, a rendetlen nyulak a répát, és mellé természetesen egy-egy hatalmas virgácsot is.

(mesemalom.hu)

„Bab Berci, segíts rajtam! L. L.” Ez volt a cédulán, amit elem lebegtetett a szél. Na tessék, beteljesedett – gondoltam, mert tudtam ám, hogy ki kér segítséget, és azt is, hogy miért. Ez az L. L. nem más, mint Lapázi Lopez, akinek rokonai élnek az egész világon. Egy nagybácsijáról például biztosan tudom, hogy Cucutában lakik. És akikről nem egészen biztosan tudok, azok meg Ivryben, Barranquillában, Yaoundéban, Hobartban, Rácpácegresen, Quintuquicában, a Magadléna meg a Jangce folyó jobb és bal oldalán... de minnek is soroljam tovább, elég az hozzá, hogy annyi a rokona Lapázi Lopeznek, mint a fűszál, és nincs a világnak oly eldugott zuga, ahol legalább egy vagy kettő ne volna belőlük. De hát ez így van mindenkivel. Vele is. Lapázi Lopez esetében az volt a különös, hogy egy szép napon valamennyi rokonának eszébe jutott. „Mi lehet szegény Lapázi Lopezzel?” – tűnődött a tengernyi rokon, és ki tudja, miért, aggodalom fogta el valamennyit Lapázi Lopezért. Hátha éppen éhen halni készül. Vagy nincs háza, és kénytelen a szabad ég alatt hál-ni. Vagy fáj a foga, és nincs pénze fogorvosra. Vagy éppen rokonlátogatóba készül, de nem tudja megvenni a vonatjegyet. Na, nem sokat teketóriázott a sok rokon, valamennyi elment a postára, és pénzt küldött Lapázi Lopeznek. A tevehajcsár egy rúpiát, a tanár tíz mallért, a mosodatulajdonos százötven cantaburát, a cucutai nagybácsi meg egymaga ötezer szoliduszt – szóval ki-ki tehetségéhez mérten támogatta Lapázi Lopezet. Na, szegény lapázi postások! Mást se csináltak hetekig, csak hordták a sok pénzt Lapázi Lopeznek. A rúpiát, a mallért, a cantaburát, a rullárt, a fillárt, az őrebörét, a szoliduszt és a validuszt, a végén alig fért a sok pénz a házba, az ablakból aranypénzek gurultak szerteszét, a kéményen színes bankók lebegtek kifelé. Olyan gazdag lett Lapázi Lopez, amilyen senki még a földön. Ámultan hevert a pénzhalom tetején – amikor a fémpénzek már nagyon nyomták a hátát, átfeküdt a papírpénzekre. Eből is láthatjuk, hogy megvolt a magához való esze. Ezzel a magához való eszével két álló hétig azon gondolkodott, mit csináljon a temérdek pénzével. Az ördög tudja, mit talált volna ki, ha

Lázár Ervin: Bab Berci kalandjai Lapázi Lopez ellentolvajnagy (Részlet)

két hét elteltével nem megy el az ablaka alatt a szegény asszony a kisláival.

– Anyu, vegyél nekem irányítós autót – kérte a szegény asszonyt a kisgyerek.

– Hányszor mondtam már, hogy nincs rá pénzem – mondta kicsit szomorúan, kicsit ingerülten a szegény asszony.

Lapázi Lopezt mintha darázs csípte volna meg. Fölugrott, ki az ajtón, gyérünk a szegény asszony meg a fia után. Megleste, melyik házba mennek be, azzal máris a játékboltban volt.

– Kérek egy irányítós autót – mondta izgatottan.

– Milyen árban? – kérdezte az eladó.

– A legeslegnagyobb árban – mondta boldogan Lapázi Lopez, és egy akkora irányítós autót vásárolt, amekkorát te még sohasem láttál, s aztán az ajándékkal a kislái házához lopózkodott, kívárga az alkalmas pillanatot, s mint egy ügyes tolvaj, kipattintotta az ablak zárját, s az irányítós autót a konyhaasztalra lopta. Azzal, mint aki dolgát jól végezte, távozott, s az utca túlsó végén még hallotta az örömteli kiáltást:

– Anyu! Ide nézz! Ide nézz, anyu!

Repesett Lapázi Lopez szíve.

Ettől kezdve mást se csinált, csak az emberek kívánságát leste. S ha a kívánság nem volt ostoba, nem volt nagyon fölösleges, nem volt mások ellen irányuló – egyszóval egy rendes, szívhez szóló kívánság volt –, Lapázi Lopez máris ment a boltba vagy ahova kellett, megvásárolta a kért holmit, és belopta szépen oda, ahol oly nagyon kívánták. Olyan ügyesen csinálta, hogy a tolvajok szakszervezete elnöknek választhatta volna. Mert előtte aztán nem volt zárt ajtó. Lakat, rigli, elektromos zár, titkos jelszóval működő, riasztócsengős, tekerős, húzós, mind semmiség volt neki, másodpercek alatt kinyitotta valamennyit. De a tolvajok szakszervezetének elnöke nem lehetett, mert ő ellentolvaj, sőt ellentolvajnagy volt. Nem vitt, hanem hozott. S ez bizony nagy különbség. S ráadásul mennyi mindent hozott! Sublótba kenyeret, kiságy mellé játékot, szekrénybe új ruhát, fogásra kalapot, udvarba kutyát, kis fiókba aranygyűrűt, üres polcra könyvet, kéménybe kolbászt, kamrába árpadarát, előszobasarkokba sétatobot, felsorolni sem lehet, mi mindent.

Lapázi Lopez egy afféle majdnem-Mikulás. Bár őt nem kísérik krampuszok, és nem is a ragyogóan tisztára pucolt cipőkbe, csizmákba rejti ajándékait, minden olyan kívánságot teljesít, amely a fülébe jut. Szó szerint belopva az örömet az otthonokba. A tolvajok sem fogadnák be maguk közé, mert ugyan rendkívüli tehetségről tett tanúbizonyságot, már ami a zárak feltörését illeti, csak hogy ő nem ellopott, belopott, nem vitt, hanem hozott. A történet vége sajnos nem fért bele a mai Iránytűbe, de ha végigolvasod, megtudod, hogy miért is kér segítséget LL, vagyis Lapázi Lopez. Az bizonyos, hogy Bab Berci többször is figyelmeztette: „Én mondtam neki, hogy az emberekkel nem lehet büntetlenül jól tenni”. És valóban, Lapázi Lopez eléri a si-

A majdnem-Mikulás

vár végzet, így pedig főhet a feje a főhősnek, azaz Bab Bercinek, Rimapénteki Rimai Pénteknek és a többieknek, hogyan menthetnék meg barátjukat.

Lázár Ervin ebben a könyvben is remekel a névadás terén: itt van például a tünkány és a boszordér. Ha kicsit variálunk a szótagokkal, akkor rájöhettünk, hogy nincs itt semmi varázslat. Vagyis hogy pont arra találunk rá: szóvarázslatra, nyelvmágiára. Írónk ezeknek a nagymestere. Nézzük meg, hogy könyvalakban is kiadott naplójában milyen egyéb érdekes feljegyzésekre lehet rábukkanni valahol azon a környéken, ahol Lapázi Lopez ötletét is lejegyezi:

„– Az éltető puska – akit meglőnek vele, feléled.

– A muzsik, aki vissza akarja szedni a kibocsátott hangokat.

– A rabló, aki nem visz, hanem hoz (Lapázi Lopez).

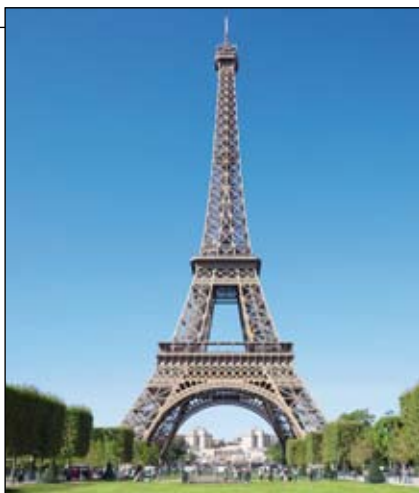
– Gyérünk az igyekezdébe.

– Az évenként váltó piros lámpa

– A mellkasom és a háttasom”

Ezekkel a remek nyelvi sziporkákkal, írói ötletekkel és Lapázi Lopez ellentolvajnaggal kívánok kevés virgácsot és sok finom édességet, meg olvasnivalót mikulásra.

Herédi Károly

A 19. század vége felé a franciák a forradalmuk 100. évfordulójának megünneplésére hatalmas kiállítással készültek. A kiállítás bejáratához Gustave Eiffel magas tornyot tervezett, aminek megfelelően kellett jelképeznie a forradalmat. Az 1887-ben elkezdett építkezést számos kétkedés kísérte.

Egy matematikus megjósolta, hogy a 229 méteres magasságban a torony le fog dőlni. A matematikus tévedett, mert a torony 1889-re,

a Párizsi Világkiállítás idejére felépült, s azóta is áll.

Mint minden magas épület, ez is vonzza a magamutogatásra hajlamos embereket. Két évvel az átadás után egy párizsi pék 363 lépcsőfok magasságra mászott fel – gólyalábakon.

1911-ben egy francia szabó a legfelső korlátról elrugaszkodva repülni készült saját maga tervezte rugós denevérszárnyaival, de lezuhant.

Tizenegy évvel később egy francia újságíró az első emeleti lépcsőfok tetejéről egészen a földszintig gurult a kerékpárján.

Egy francia fiatalember 1926-ban, egy amerikai pilóta pedig Párizs amerikai elfoglalásakor (1944-ben) megpróbált helikopterrel átrepülni a toronylábak között. Sajnos, csak az utóbbinak sikerült, a francia fiatalember gépe a lábnak ütközött.

1968-ban egy tehenet vontattak fel a toronyba, hogy így buzdítsanak a tejtermékek vásárlására.

S az örületnek ezzel valószínűleg nincs vége.

Tudod-e?

Gustave Eiffel a hiedelemmel ellentétben francia nemzetiségű, így nevét gusztáv efelnek kellene ejteni. Legnevesebb műve a róla elnevezett párizsi torony, de ő tervezte és építette a New York-i Szabadság-szobor fémvázát, valamint ő tervezte a budapesti Nyugati pályaudvar épületét is.

MESEVILÁG

Hol élnek a tündérek?

Mondhatni, földünk minden táján megtalálhatók. A régi görögök azt tartották, hogy a másodrendű istenségek között a tündérek alkotják a legnépesebb csoportot. És különböző néven ugyan, de az indián és eszkimó regékben is éppúgy felbukkannak, mint az ázsiai, afrikai mesékben, vagy az ír és skót mondákban. Közép-Európában meg valósággal hemzsegnek. Ha eredeti valójukban mutatkoznak, káprázatosan szépek, de torz alakban vagy ráncos arcú öreg anyóka képében is képesek megjelenni. Az utóbbi jelmezt különösen kedvelik, mivel megadatott nekik az örök ifjúság, s épp ezért szívesen bújnak mások bőrébe. Szeretik a zöld színt, az éneket, táncot, a zenét. Elvárásolni az embert nekik semmiség, s az sem ritka, hogy szerelemre

gyúlnak egy-egy halandó iránt. De hatnak néhány természetfölötti lényre is. A 17. század végén egy Kirk nevű skót pap, a kis Abersboyle település lelkésze könyvet írt róluk. A mű fennmaradt kéziratát aztán Sir Walter Scott nyomtatta ki 1815-ben. A tiszteletes úr azt állítja, hogy beszámolója hiteles, mert úgynevezett kettőslátók, azaz szellemeket is látók elbeszélésein alapul, akik a tündérek titkos államaiban szabadon közlekedhetnek, és jól ismerik a jobbára láthatatlan lények tetteit és természetét. A pap egyébként, alighogy befejezte művét, meghalt. A nép szerint a tündérek álltak bosszút rajta, mert elárulta titkaikat. Amihez azért hadd fűzzük hozzá: amikor a „bosszú” beteljesedett rajta, 96 éves volt. (D–v)

Rajz:
Ökrös Kyra,
EmArt Műhely,
Szabadka

Mióta van pénz?

A pénz a történelem folyamán igen változatos formákban jelent meg. Lehetett nehéz, mint a kő, vagy könnyű, mint a toll.

Egyes törzsi társadalmakban még a 19. században is tárgyakat használtak fizetési eszközként: ékszert, csigát, szerszámot, élelmiszert, szövetet.

A törzsi társadalmakban a házasságkötéskor fizetendő megváltást, a kártérítést és a pénzbüntetést rótták le ilyen pénzzel. A csendes-óceáni Yap szigeten kis méretű példányoknak számítottak a 60 cm–1 m átmérőjű kerek, közepén lyukas kőkorongok, az igazán nagy értéket képviselő „pénz” elérte a 4 m átmérőt is.

Számos beszámoló tanúskodik arról, hogy a 19. században Afrikában a házassági szerződés megkötésekor vasból készült ásókkal fizettek, de az ókori Kínában is fizetési eszköz volt.

Etiópiában – az 1920-as évekig – a kősórudakat nemcsak főzéshez, de pénzként is használták. A rudakat sásba csomagolták, hogy megvédjék a töréstől.

A csendes-óceáni Santa Cruz-sziget lakói tollpénzzel fizettek az óceánjáró kenukért, de ezt adták nászajándékként is. Ezt a „pénzt” apró, egymáshoz ragasztott vörös tollakból készítették, és növényi rostból készült tekercsekhez kötötték, amelyek hossza akár a tíz métert is elérhette. Minél fényesebbek voltak a tollak, annál értékeesebb volt a tekercs.

Mi lett a II. világháború után a döbbenetes mennyiségű fegyverzettel?

A 73 évvel ezelőtt véget ért második világháború során korábban soha nem látott mennyiségben állítottak elő a résztvevő hatalmak fegyverzetet, egyéb harceszközöket és muníciót. Felmerülhet a kérdés: mi történt a tömérdek harcjárművel, repülőgéppel, tüzérségi eszközzel és kézifegyverrel, valamint a leírhatatlan mennyiségű robbanóanyaggal, amely a háború végén a világ országaiban szerteszét maradt?

A második világháborút talán az különbözteti meg a leginkább a korábbi konfliktusoktól, hogy mennyire sebesen fejlődött a technológia annak menete alatt – a háború kezdetén például a legtöbb ország még az első világháborút idéző kétfedelű repülőgépeket is használt, de a legújabb típusok is dugattyúmotoros, propelleres megoldásokat alkalmaztak, míg a háború végére már mind a németek, mind a britek sikeresen fejlesztettek ki sugárhajtású repülőket, amelyek az ezután következő évtizedekben a légi hadviselés szterdijévé váltak. Emellett ez a háború hozta

azonban még sürgette a folyamatokat az, hogy a lerombolt gazdaságnak égető szüksége volt a nyersanyagokra.

A győztes szövetséges hatalmak esetében további szempontként merült fel, hogy a messzi tájakra – Észak-Afrikába és Ázsiába, de az Egyesült Államok szemszögéből nézve Európa is ilyennek minősült – átszállított hadianyagot egyszerűen anyagilag nem érte meg az előállító országba visszavinni. Ennek eredményeképpen például a Fülöp-szigeteken annyi amerikai dzsip maradt, hogy egy újfajta tömegközlekedési eszköz, a „Jeepney” alapjául szolgáltak. Líbia és Tunézia esetében a sivatagi harcokat követően annyi katonai jármű maradt szerte az országban, hogy gazdag nyersanyagforrást jelentettek a függetlenség felé törekvő gyarmatok gazdaságának a háborút követő években.

Sok esetben a harcban megsérült felszerelés a továbbiakban használhatatlanná vált. Ez különösen a hajók és repülőgépek esetében volt igaz

Ezek legfőképpen a német és japán felszerelésre voltak igazak, mivel a gyártókapacitást ezekben az országokban érte a legtöbb pusztítás. A vesztesek hadianyagait emiatt nem volt praktikus használni.

Múzeumokká lett hajók

A harcok során meg nem sérült harckocsik és más harcjárművek némely típusa igen nagy továbbfejleszthetőségi potenciállal bírt, ezek hosszú évekig szolgáltak tovább a hidegháború során is – a legékebb példa talán az amerikai M4 Sherman harckocsi, amelyet nagyobb kaliberű löveggel, erősebb motorral és javított felfüggesztéssel még az 1960-as években is eredményesen alkalmazott az izraeli haderő.

Más harckocsitípusok bármiféle módosítás nélkül is évtizedekig a hidegháború konfliktusainak frontvonalában szolgáltak, legnagyobb számban a szovjet T-34-es különféle változatai, amelyek a pesti utcáktól a vietnámi rizsföldeken át az angolai bozótharcokig bizonyították robusztusságukat.

Német harckocsik és egyéb járművek roncsai Franciaországban 1944 végén

Bombázókból kisserelt motorok sorakoznak a Kingman légibázison

el a radar, az éjjellátó berendezések és az atomfegyverek alkalmazásának hajnalát is. Mi történt a rengeteg megmaradt – sok esetben elavult – fegyverrel a harcok lezárultát követően? A válasz nem olyan egyszerű, mint az ember gondolná.

A háború során megjelent új fegyverek jelentős hányada egy adott célt volt hivatott szolgálni, ennek következtében pedig hamar elavulttá vált. Az ilyen felszerelés és járművek általában fémhulladékként kerültek újrahasznosításra az újjáépülő gazdaságokban. Számátalan szárazföldi járművet, repülőgépet és hajót szedtek szét, eltávolították belőlük a használható elemeket, majd a maradékokat beolvasztották, újrahasznosítható acéllá, alumíniummá és más fémekké változtatták.

Dzshipből Jeepney

A szóban forgó számok egészen elképesztőek: egyedül az Arizona állambeli Kingman légbázison 5500 repülőgépet daraboltak fel 1945-től 1946-ig. A vesztes Németország esetében hasonló mértékű volt az újrahasznosítás, itt

– egy több száz méter mélyre süllyedt hajó, vagy egy nagy sebességgel a földbe csapódott repülőgép szinte semmire sem volt jó, és sok esetben hozzájuk sem lehetett férni. Ilyen volt például a brit HMS Ark Royal nevű repülőgép-hordozó, amelyet Gibraltárnál ért német torpedótálat 1941-ben, és napjainkban is mintegy 1000 méter mélyen nyugszik.

A harckocsik és más páncélozott járművek ezzel szemben egészen más esetet jelentettek. Sok sérült példányt még a harcok alatt elszállítottak a csataterrről, majd javítás után ismét szolgálatba helyeztek. Az ilyen járművek azonban a háború végére szinte teljesen elhasználódtak, és nem érte meg őket tovább hadrendben tartani.

A háború végén az is gyakran jelentett problémát, hogy az alkalmazott jármű-, illetve fegyvertípusok egy részének gyártása már évek óta nem folyt, és akár a gyártás eredeti helyszíne is elpusztulhatott időközben. Sok járműhöz vagy nem volt pótalkatrész és egyéb infrastruktúra, vagy a gyorsan átalakuló harctéren nem volt már helyük, mert teljesítményük nem volt megfelelő.

A repülésben a sugárhajtóművek térnyerése kevés lehetőséget hagyott arra, hogy a propelleres meghajtású második világháború típusokat érdemes legyen rendszerben tartani. A legsikeresebb típus ezen a téren talán az amerikai F4U Corsair („Kalóz”) vadászipülő volt, amelyet egészen 1953-ig gyártottak, és egyes latin-amerikai haderők egészen az 1970-es évekig rendszerben tartottak.

A második világháború után megmaradt hadihajók kérdése igen összetett volt. A hajókat rendkívül drága és időigényes gyártani, de egyúttal fenntartani is, továbbá a második világháború jelentős elmozdulást hozott a tengeri hadviselésben: az elsődleges harci szerepet immár nem a csatahajók, hanem a repülőgép-hordozók töltötték be. A rengeteg elavult hajót nem volt érdemes fenntartani, egyúttal újakat építeni még drágább vállalkozás volt. Az Egyesült Államok például egyetlen csatahajóját, a USS Iowát tartotta csupán rendszerben – ez hivatalosan egészen 1990-ig szolgált, 2011 óta múzeumként működik. (múlt-kor)

Generációk zenei találkozása

Vajon mi lehet a közös Stingben, Shaggy-ben és a Punnany Massifban? Első hallásra az égvilágon semmi. Sting angol zenész, a nyolcvanas évek egyik meghatározó előadója; Shaggy jamaicai énekes, aki a kilencvenes években robban be a köztudatba; a Punnany Massif a kétezres évek elején alapított magyar hiphopzenekar. Egy ponton mégis találkoztak, ez pedig Budapest volt november utolsó szombatján.

Két héttel korábban a zenekedvelők örömteli hírré kapták fel a fejüket, miszerint Sting és Shaggy ingyenes koncertet ad a Hősök terén, a közönséget pedig a Punnany Massif melegíti be. A koncertet a Szerencsejáték Zrt. hirdette meg, apropója pedig a Hatoslottó harmincadik születésnapja volt. Sting nemrég kezdett el együttműködni Shaggyvel, ezt egy közös albummal is megkoronázták, az új dalokon kívül pedig régi slágereket is hallhatott a közönség, sőt a Punnany Massif fellépését is láthatta. Mindenképpen szerencsések azok, akik eljutottak a koncertre.

Érdekes módon, mind a két zenész, mind a Punnany Massif jeles évfordulót ünnepel. A Punnany Massif 2003-ban alakult meg, tehát 15 éve, habár a két alapító tag, Felcsér Máté és Farkas Roland már korábbról ismerték egymást. Az első lemezük 2006-ban jelent meg *Körkorkép* címmel, és tizenhét dalt tartalmazott. Tizenöt év után a Punnany Massif az egyik legközkedveltebb magyarországi zenekar, a hiphop alapokat élő hangszerekkel ötvözik, ismertek a nagyon jó hangulatú élő fellépéseikről is.

Negyven éve jelent meg az első lemez

Sting sokoldalú előadó, zenész, énekes, dal-
szövegíró, színész és elkötelezett környezetvédelmi aktivista, aki az emberi jogokért is síkra száll. Gordon Matthew Thomas Sumner néven született 1951-ben. Gyerekkorában apjának segített tejet kihordani, de legszívesebben a spanyol gitárját pengette és már korán eldöntötte,

hogy zenész lesz, helyi jazz együttesekben is játszott. Becenevét, a fullánkot jelentő Stinget egy jazz zenekar vezetőjétől kapta, mert egyszer fellépésükön sárga-fekete csíkos pulcsiban jelent meg. Ez a név annyira ráragadt, hogy a családja is így hívja. A Police zenekar alapítójaként kezdett meg felfelé ívelni a zenei karrierje, első lemezük *Outlandos d'Amour* címmel 1978-ban, azaz 40 évvel ezelőtt jelent meg, az utolsó, a *Synchronicity* pedig 1983-ban, tehát 35 éve. Sting szólóénekesként világszerte elismert lett, a pályája során pedig bebizonyította, hogy mindig képes megújulni. Inspirálta a punk, a rock, a pop, a jazz, a reggae, a klasszikus zene. Az Amazóniai őserdőben tett látogatása során barátságot kötött ottani törzsekkel, és azóta szívén viseli az esőerdők sorsát. Zenei téren együttműködött többek között Eric Claptonnal, Bryan Adamsszal, Rod Stewarttal, Craig Daviddal, újabban pedig Shaggyvel, akivel közösen készítették a *44/876* című lemezt. A szeptemberben indult turnéjukon a két zenész az új dalok mellett kettejük ismert, korábbi slá-

gereit is játssza, mindezeket élvezhették azok, akik az eső ellenére sem hagyták ki a budapesti koncertet.

Huszonöt évvel ezelőtt adta ki első albumát

Shaggy 1968-ban Orville Richard Burrell néven született Jamaicában, tehát kereken 50 éves. Ő a nevét a Scooby Doo rajzfilmből kapta. Shaggy 1987-ben énekórát vett, és ezután a barátaival az utcán léptek fel. Ekkortájt felfigyeltek rá, ennek ellenére az *Amerikai Egyesült Államok Tengerészgyalogságánál* kezdett el szolgálni. A kilencvenes években visszatért a zenéhez. Első nagy slágere az *Oh, Carolina*, amely valójában a Folkes Brothers-dal átdolgozása, 1993-ban, tehát 25 évvel ezelőtt jelent meg. Ekkor adták ki első lemezét is. Shaggy 1995-ben a *Bombastic* című dalával robbant be igazán a köztudatba, és azóta is rendszeresen jelennek meg az albumai.

Összeállította: Lukács Melinda

Elhunyt Bernardo Bertolucci

77 éves korában elhunyt Bernardo Bertolucci Oscar-díjas olasz filmrendező, aki híres volt egyebek közt a monumentális filmjeiről. A legjobb rendezői Oscart és a legjobb adaptált forgatókönyv Oscar-díját Az utolsó császár című, 1987-es filmjéért kapta meg. Ő készítette Az utolsó tangó Párizsban című botrányos filmet is Marlon Brandóval a főszerepben, de ő rendezte A Kis Buddhát is Keanu Reeves főszereplésével. Utolsó filmje a 2012-es Én és te volt. Forgatókönyveket is írt, egyebek közt ő jegyezte a Volt egyszer egy Vadnyugat című legendás western. Életművét 2007-ben a velencei filmfesztivál Arany Oroszlánnal, 2001-ben Cannes-ban Arany Pálma életműdíjjal ismerték el. 2012-ben átvette az Európai Filmakadémia életműdíját, és kapott csillagot a hollywoodi Hírességek Sétányán is.

Nagy siker a lemeze

Jeff Goldblum amerikai színész a világsikert a David Cronenberg által rendezett A légy című 1986-os filmmel szerezte meg, de azután is láthattuk nagy sikerű alkotásokban. A figyelem középpontjába került a kilencvenes években is, amikor a Jurassic Parkban dr. Ian Malcolmot formázta meg. Nemcsak a szerepei emelik ki a színészt, hanem a magassága is, mivel 194 cm, az egyik legmagasabb hollywoodi színésznek számít. Ami viszont kevésbé ismert, hogy a színészt érdekli a zene is, de ezt ezidáig csak szerényen mutatta ki. Nemrég viszont The Capitol Studios Sessions címmel megjelentette első, jazz stílusú lemezét, amely azonnal nagy siker lett a műfaj kedvelői és a rajongói körében. Ez persze nem jelenti azt, hogy hátat fordítana a filmzésnek, úgy tudni, szerepet kapott a The Price of Admission című filmben, amelyben a partnerei Michael Sheen és Michelle Monaghan lesznek.

A rendező kedvencei

A színészek, a rendezők, általában a filmalkotók a legtöbb esetben ódzkodnak attól, hogy kedvenc filmjeiket megnevezzék. Nem így az Oscar-díjas Guillermo del Toro mexikói rendező, aki egyebek közt a Mimic – A júdás faj, a Penge 2, a Hellboy 1 és 2, A faun labirintusa, a Bíborhegy, valamint A víz érintése filmeket rendezte. Guillermo del Toro korábban is közzétette a kedvencei listáját, az elmúlt időszakban viszont sok szuperhősfilmet nézett, ezért úgy érezte, itt az idő előrukkolnia egy újabb listával. Guillermo del Toro kedvenc szuperhős-filmjei a Sam Raimi által rendezett Pókember 1. és 2., a Penge, a Richar Donner rendezte Superman, annak második része, amelyet Richard Donner menesztése után Richard Lester fejezett be, a Batman visszatér, A sötét lovag, a Fekete Párduc, A sebezhetetlen, az X2, A galaxis őrzői, a Jon Favreau rendezte Vasember, a Logan és a Wonder Woman.

Lehet tervezni a nyarat

Nemrég arról írtunk, hogy Ed Sheeran fellép majd a Szigeten, most, a tél kezdetén a szervezők 24 újabb zenekar és előadó nevét hozták nyilvánosságra, akik szintén zenélnek majd a fesztiválon, köztük több világsztár. Az egyik legnépszerűbb rockegyüttes, a fesztiválok nagy kedvence, a Foo Fighters, úgy tudni, augusztus 13-án lép fel, előtte a szintén közkedvelt Twenty One Pilots. A Szigeten lehet majd látni az Egyesült Királyság egyik legnépszerűbb indie-pop zenekarát is, a The 1975 együttest, de a tervek szerint eljön a Florence + The Machine, Martin Garrix, Richard Ashcroft, a Catfish and The Bottlemen, a Chvrches és az Of Mice & Men is.

Jelige: „LOVE”

Kedves Bizi! Segíts, mert teljesen magam alatt vagyok! Nem tudom, mit tehetnék, hogy megváltozzanak a dolgok. Negyedikes korom óta szerelmes vagyok egy osztálytársamba. Most hatodikos vagyok. Nem tudom, hogyan tegyem meg az első lépést? A közös barátnőnk azt állítja, hogy ő is szerelmes belém, de nem tudom, hogy igazat mond-e, vagy csak meg akar nyugtatni. Hogyan oldjam meg a nagy kérdést, hogy ő valóban szeret-e????

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, te nagyon szerencsés helyzetben vagy, akárhogyan is érzed magad ebben a pillanatban. Ezt elsősorban azért állítom, mert a szimpátiád ott van karnyújtásra, vagyis a közvetlen közeledben, napról napra veled egy tanteremben! Ez a felnőttek világában ritkán adatik meg. Viszont nem jó az, hogy annak ellenére, hogy ott van testileg melletted, mivel nem beszélgettek egymással, olyan, mintha világ másik oldalán lenne. Mindenféleképpen óvatosan kell eljárnod, mert serdülőkorban a kortársak igencsak bele tudnak szólni a kapcsolatokba, és sajnos el is tudják rontani, ha mindennaposak az éretlen piszkálódások, ha észreveszik, hogy egyesek vonzódnak egymáshoz. Ezért van úgy sokszor, hogy egyesek nem mutatják ki a mások iránti a pozitív érzelmeiket. Valószínűleg a te szimpátiád sem szívesen mutatja ki érzelmeit, nehogy a többiek rá, rátok szálljanak. Légy óvatos, ne rohanj ajtóstul a házba, inkább kis lépésekkel haladj. Először is, kezdjél rendszeresen köszönni a fiúnak és a barátainak is. Egy sziasztok! elég lesz. Utána mással is próbálkozhatsz, pl. könyvet vagy CD-t kérsz tőle kölcsön. És figyelj a fiú reakcióját. Ha nem utasít el, idővel megmondhatod neki, mit és hogyan érzel iránta, hogy ő többet jelent számodra, mint a többiek. Persze ezt négy szemközt tedd meg. Mi pedig szorítunk!

Jelige: „Cini”

Kedves Bizalmas sorok! Én 12 éves lány vagyok. Mást nem is mondhatnék, csak azt, hogy nagyon szerencsétlen! Hogy miért? Persze, hogy a szív dolgai miatt! Egy fiúról van szó, aki a legjobb barátnőm osztálytársa, gyakran találkozunk a szünetekben, meg amikor megyünk haza, de eddig még soha egy szót sem szólt hozzám! Nem tudom, miért. Nekem ez a fiú nagyon tetszik! Gondolkodtam azon, hogy mi is lehet a probléma, ki az oka ennek? Már arra is gondoltam, hogy benne van a probléma, mert már amióta iskolába járunk, együtt van tornaóránk, meg együtt vagyunk a szünetekben, ennek ellenére még nem szóltunk egymáshoz. A barátnőm most azon gondolkodik, hogyan szervezze meg, hogy beszéljessünk! Kérlek, segíts, mit tegyek, hogy végre én is szerencsés legyek!

Válasz:

Sajnos, nagyon nehéz tanácsot adni ilyen esetekben, mert nem ismerlek benneteket, nem ismerem az iskolátokat, az osztályaitokat, nem láttalak benneteket egy társaságban stb. Valószínűleg egy viszonylag szegénylős fiú, vagy éppen nem bőbeszédű, akit nehéz megszólaltatni. Ez akkor történik majd meg, ha biztonságban érzi magát. Jó lenne, ha megfigyelnéd, hogyan viselkedik általában a lányok társaságában. Ez összehasonlítási alapot adna, hogy felmérjed, hogy te hányadán is állsz vele. Bizonyára megtapasztaltad már, hogy a ti korotokban a fiúk nem éppen a legkedvesebbek a lányokkal szemben, inkább durvák, piszkálódznak, kinevetik őket, vagy éppen haragszanak a lányokra, és ilyenkor úgy tűnik, hogy egyáltalán nem érdeklik őket a lányok. Ha ez a fiú is ilyen, akkor nem a szegénylősök közé tartozik. Hogy hogyan szólaltasd meg? Talán megteheted, hogy valamit kölcsön kérsz tőle, pl. a körzöt vagy a vonalzót a matekórára. Ha mást nem, legalább megláthatod, mit fog tenni! Kedvesen kölcsönadja, vagy elküld a fenébe, vagy éppen világ-ga szalad tőled. Ha erre nem vállalkozol, kapcsolatteremtési eszközként használd a szemedet és a tekintetedet. Nemhiába mondják, hogy a szem és a tekintet „beszél”. Kövesd a tekinteteddel, engedd, hogy találkozzon a szemetek, és gyorsan fordítsd el a tekintetedet. Majd egy rövidke idő után újra próbálkozz a szemek játékaival. Ez is a kommunikációnak, kapcsolatteremtésnek egyik formája. Hogy mi lesz tovább? Az a fiú viselkedésétől függ!

Jelige: „Tinilányok”

Kedves Bizalmas sorok!

Rendszeresen olvassuk a Jó Pajtást és persze a Bizalmast is! Az osztályban, és szerintünk az iskolában is, mi vagyunk a legjobb barátnők! Mindkettőnknek ugyanaz a problémája. Az, hogy szerelmesek lettünk, pontosabban belezúgtunk két helyes fiúba, akik viszont ránk sem hederítenek! Hatodikosok vagyunk, ők hetedikese. A barátnőm megszerezte a szimpátiája számát, és üzenetet küldött neki, a „Nagy Ő”-nél, azonban nem járt sikerrel. Én is írtam az én szimpátiának, és nekem ő válaszolt. Attól félünk, hogy csak barátaink tekintenek bennünket. Sokat szemézünk velük, de ez nekünk nem elég! Hogyan érzük el, hogy ők is így érezzenek irántunk? Segíts!!!

Válasz:

Kedves Tinilányok!

Jó lenne, ha jó hírt közölhetnék veletek, vagy éppen kész receptem, esetleg varázspálcám lenne, amivel úgy oldanám meg a problémátokat, hogy boldogok lehessetek. Sajnos ez nem lehetséges, mert nem tudjuk irányítani a másik ember érzelmeit. Senkit sem kényszeríthetünk arra, hogy szeressen bennünket és vonzónak érezzen minket. Ha mindenáron tudni akarjátok, hogy hogyan is álltok a fiúknál, egyszerűen kérdezzétek meg tőlük. Ez azonban magában hordozza azt a lehetőséget is, hogy kerek pereg elutasítanak benneteket, vagy éppen tolakodónak élnék meg benneteket. Ha viszont türelmesek vagytok önmagatokkal és a fiúkkal is, előbb-utóbb kiderül, hogy a fiúk igazából baráti érzelmeiket táplálnak irántatok, vagy ennél több is van a szívükben irántatok. Ti továbbra is nyugodtan szeméztetek velük, köszönjétek nekik, legyetek velük kedvesek, váltsatok üzeneteket velük. Továbbra is legyetek azok, akik különben is vagytok, vidám, kedves, mosolygós tinik. Különb, ki tudja, mit hoz majd a jövő! Lehet, hogy egészen más fiúk lesznek azok, akik miatt nem tudtok majd aludni, és hosszú barátnői beszélgetéseket folytattok egymással.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Tudsz alakoskodni?

1. Szoktál hízelegni a szüleidnek?

- a) Ha szükségét látom.....2
b) Semmi szín alatt.....1
c) Nem okoz gondot.....3

2. Képes vagy uralkodni az érzelmeiden?

- a) Nem, minden meglátszik rajtam.....1
b) Bizonyos mértékig.....2
c) Minden körülmények között.....3

3. Megbízol a barátaidban?

- a) Egyáltalán nem.....3
c) Bizonyos mértékig.....1

4. Szoktál túlozni?

- a) Csak ha úgy érzem, szükség van rá.....2
b) Nem, soha.....1
c) Igen, a túlzás kiemeli a lényegét.....3

5. Mi keserít el leginkább?

- a) Ha nem tudok segíteni.....1
b) Ha nem készültem az órára.....3
c) Ha megbántom a szüleimet.....2

6. Szoktál fülleneni?

- a) Nem, soha.....1
b) Nem jellemző.....2
c) Előfordul.....3

7. Türelmesnek tartod magad?

- a) Igen.....1
b) A legkevésbé sem.....3
c) A helyzettől függ.....2

8. Hogyan reagálsz mások ostobaságára?

- a) Jókat kuncogok rajtuk.....2
b) Szóvá teszem.....1
c) Éreztetem velük.....3

ÉRTÉKEKÉLÉS

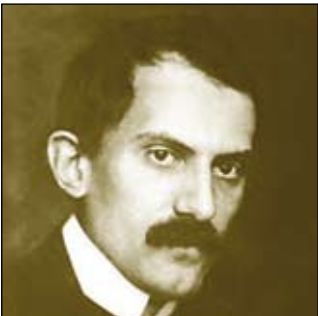
8 és 10 pont között: Abban a szerencsés, de nem könnyű helyzetben vagy, hogy nem kell tekintettel lenned a környezetedre. Soha nem alakoskods, sőt a képmutatást mélyen elítéled, az alakoskodókat mesziről elkerülöd.

11 és 16 pont között: Fontos ügyekben nagy tehetséggel alkalmazkods a környezetedhez. Természetesen bizonyos elvi álláspontok terén szükségét érzed, hogy kiállj a véleményed mellett, de általában ezzel is a saját érdekeidet véded.

17 és 24 pont között: Minden körülmények között képes vagy nagyszerűen alkalmazkodni, igazi túlélő típus vagy. Mindenkit meggyőzől bármiről, aminek szükségét érzed, általában közkedvelt vagy.

Skandináv rejtvény

Rejtvényünkben a Nyugat szerkesztőjének nevét és két művének címét rejtettük el.

	SPANYOLFAL	ESZEMCSERE	SÜTEMÉNY-FAJTA	FÜVŐS HANGSZER	GÖZÖL	NYUGAT	
	BELGIUM	ÜNNEPÉLYES RUHA	KATONAI KÜRTJEL	EJFÉL ELŐTT	HIDROGÉN	TALÁL	
	MEGLELI						
	BÁRKI						
	GAUSS	6	AUSZTRIA	SZEDI A LÁBÁT		FÉL ERDŐ	
	CSAPADÉK	GRAMM		ZEKE EGYNEMŰI		ARANY BETŰI	
	KUTYA-FAJTA						
	PARANCSOLÓJA						
	A MOLY SZOKTA RÁGNI	LY	NUMERO	ZÉRÓ	OROSZ FOLYÓ	50	
	ÁTFOG		51	INDULATSZÓ		505	
		SEREG		RÁDIUS	ÉSZAK	JÓSZIVÓ TESZI	
		FRANCIA-ORSZÁG		NORD	KÉN	FÉL ÖT	
							

Lazító tippek a tanuláshoz

Lázasan tanulsz egy dolgotra? A napi hajtásban mindenkinek szüksége van óránként 5-6 percnyi pihenésre. Megmutatjuk, hogyan oldhatod ezt meg.

Masszírozz!

Ha sokat ülsz a számítógép előtt, nem csoda, ha gyakran megfájdul a fejed. Ilyenkor érintsd meg a halántékd az ujjvegeiddel, és hátrafelé körözve masszírozd két percig. Ezután keresd meg a „napponot” (kb. egy centivel a két szemöldök közötti rész fölött helyezkedik el), majd tartsd az ujjhegyeddel finom nyomás alatt két percig.

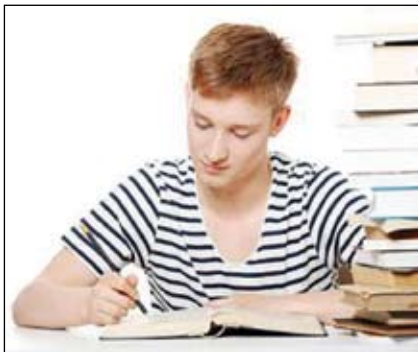
Lélegezz!

Természetesen most nem a normál légzésre gondolunk. Amikor csak teheted, emeld fel a karod kinyújtva a füled mellé, szívd be a levegőt az orrodon keresztül, és a szádon át fújd ki. Ez a technika felfrissít és új életerővel tölt meg. **Összpontosíts!**

Az indiaiak tudnak valamit! Nem véletlenül merülnek el előszeretettel a jóga és a hozzá tartozó mudrák rejtelseiben. Utánozd őket te is! Helyezkedj el kényelmesen egy széken. Érintsd össze a mutató-, a középső és a hüvelykujjad hegyét, a többi ujjadat pedig csak lazítsd el, majd maradj így pár percig. Ez a jógamudra abban segít, hogy a belsődben újra harmónia uralkodjon, és ne hagyd mindig kifelé áramlani az energiát.

Meditálj!

Kezdd a gyakorlatot legkorábban egy órával az utolsó étkezés után. Keresd egy

nyugodt helyet, ahol senki sem zavar. Ülj egyenes háttal a széken, úgy, hogy mindkét lábad leérjen a földre. Fektesd a karjaidat tenyérrel fölfelé a térdedre. Csukd be a szemed, és lélegezz egyenletesen. Válassz egy szót (mantra), amit a gyakorlat során folytonosan ismételsz magadban, például „ohm”. Összpontosíts erre a szóra, és igyekezz kizárni a külvilágot. Pár perces gyakorlás is csodákra képes.

Húzd ki magad!

Egy kis odafigyeléssel szó szerint lerázhatod magadról a rosszkedvet. Ehhez a következőt kell tenned: lazítsd el a vállaidat, a hátad, a hasad és az arcod. Ezután engedd el a vállaidat, emeld fel a fejed, és nyújtsd meg a nyakad felfelé. Nézz előre, majd gyorsan rázd meg az arcod, vagy ha úgy jobban tetszik, a pofazacszkóidat.

Ennyi, és már folytatódhat is tovább a tanulás.

Tanuld meg a vízesésfonást!

Vannak olyan komplikált fonatok, amelyeket jobb, ha a profikra bízunk, de a vízesésfonással más a helyzet. A legjobb, hogy nincs szükség semmilyen speciális eszközre az elkészítéséhez, emellett pedig tényleg sokoldalúan bevetethed, miután kicsit belejössz a technikájába. A vízesésfonás előnye, hogy kiválóan passzol a hétköznapi és a különleges eseményekhez egyaránt. Így sikeresen viselheted az iskolában, az esti partin, illetve a karácsonyi vacsorán is. A legjobban laza hullámokkal néz ki, de sima hajból is elkészítheted.

1. Fésüld ki a hajadat, majd válaszd el a természetes oldalán! Válassz le egy kisebb tincset, és oszd három részre!

2. Kezdd el a hármas fonást, és fond 5–8 cm hosszúságban, így a „vízesés” nem fog az arcodba lógni.

3. Ezután a felső sort engedd el, és hagyd lelógni!

4. Vegyél fel egy új tincset közvetlenül azután, ahol leengedted a felső sort! Ez a tincs lesz a fonás következő eleme.

5. Folytasd ezeket a lépéseket körbe a fejen! Ne feledd, mindig le kell engedned a felső tincset és újjal folytatni a fonást.

6. Ha körbeértél, rögzítsd a fonást hullámcsat segítségével!

Pontosság vagy hanyagság?

A pontosság az iskolában és a munkában olyan követelmény, amiről vitázni sem lehet. Mégis: gondold egyszer végig azt az elcsépett érvet, mi történne, ha mindenki késne öt percet, az iskola fűtője és a mentőautó sofőrje is. Minden más érényét is kétségbe vonjuk annak az embernek, akit pontatlannak ismertünk meg.

Rólad is épp ilyen szigorúan ítélnék! Ha randevút beszélsz meg, mindkettőtöknek kötelező a másodpercnyi pontosság – nem tehetitek ki egymást sajnálkozó vagy szemtelen pillantásoknak. Ha barátod vagy barátnőd mégis késett, türelmesen hallgassd végig a mentegetőzését. Amennyiben alapos okkal késett, ne duzzogj. Ha nem így volna – akkor se rendezz jelenetet, hanem állhatatosan igyekezz pontoságra nevelni őt. Főképp jó példával, esetleg azzal is, hogy kijelented: esetenként tíz percet vársz rá és nem többet.

Moziból az késik, aki semmibe veszi embertársai nyugalalmát. Igyekezz, hogy te ne szaporítsd ezek számát.

Színházból az késik, aki nem kíváncsi az első felvonásra vagy állóhelyzetből jobban

élvezi az előadást. Ha már megvásároltad a színházjegyet, igyekezz pontos lenni, lehetőleg az előadás megkezdése előtt tíz perccel már a helyeden ülni.

Modortalanságod különösen ellenszenves, ha semmibe veszed embertársaidat és visszaélsz azzal, hogy téged várnak, és boldogok lesznek, hogy végül mégis megérkezel. Ez már nem csupán neveletlenség, hanem jellemhiba is.

Jaj, mennyit késhetnek?!

Miért fontos télen a zöldségféle?

Az őszi és a tél határán fáradtabbak, levertőbbek vagyunk, ami a vitaminhiány számlájára írható, mert sajnos kevesebb zöldséget és gyümölcsöt fogyasztunk. Az eredmény pedig a súlytöbblet tavaszig. Ám nem kell ennek így lennie.

Minimális odafigyeléssel csökkenthetjük az évszakhoz kötődő kellemetlenségeket. A helyes ételtel, a kiegyensúlyozott táplálkozás, a megfelelő intenzitású és mennyiségű testmozgás nemcsak nyáron valósítható meg, hanem a hidegebb hónapokban is. Tavasszal és nyáron sokkal több gyümölcs és zöldség érhető el, de télen is kivitelezhető a megfelelő ellátottság a vitaminokból és ásványi anyagokból, gondoljunk csak a déligyümölcsökre, amelyekről egész évben roskadoznak a boltok polcai. **Fontos C-vitamin-források a citrom, narancs, kivi, zöldpaprika, fejes káposzta, vöröskáposzta, karfiol.** Télen még fontosabb többet fogyasztanunk belőlük, mert az ilyenkor gyakoribb légúti fertőzések megelőzésében nagyon fontos szerepük van, hiszen segítik az immunrendszer működését.

A C-vitamin hiánya a szervezetben a fertőzésekkel szembeni ellenállóképesség csökkenését okozza, valamint fáradékonyságot. Ezért is fontos, hogy télen is bejuttassuk a szervezetünkbe, ha lehet, nyers gyümölcsök és zöldségek formájában. Azért fontos ezt hangsúlyozni, mert hő hatására bomlik a C-vitamin, s kevesebb lesz a főtt ételben, mint amennyi a nyersen van. Hőkezelés nélkül nagyon finom salátákat készíthetünk káposztából vagy zöldpaprikából. S ha naponta változatosan szerepel az étrendünkben gyümölcs, zöldség, gabonatermék, teljes kiőrlésű pékáru, hús és húskészítmény, tej és tejtermék, hetente pedig hal-étel, olajos magvak, száraz hüvelyes és 3-4 db tojás, akkor biztosítani tudjuk szervezetünk vitamin- és ásványianyag-szükségletét.

Mi a különbség a zöldség és a gyümölcs között?

Fontos különbség az, hogy a gyümölcs húsában megtalálható a magja, míg a zöldség beérik, elfogyasztjuk, de a magja csak később terem. Gondoljunk csak a répára vagy a salátára.

A paradicsom és az uborka, a cukkini és más tökfélék egyértelműen gyümölcsök, bár zöldségként kezeljük őket, és ezt már a húsukban található magokból is látjuk, nem beszélve a többi, „igazi” gyümölcsről, a barackról, almáról, málnáról. Ezek a gyümölcshúsban elhelyezkedő magok úgy alakulnak ki, hogy amikor a hímvirág beporozza a nővirágot, a növény egy kis zigótát rejt el egy magocskában, amelyet a gyümölcshús véd meg a növekedés során. Ez alól a banán az egyetlen kivétel, ugyanis a banánban nincsen mag, ezért nem is azzal szaporodik. Akkor a banán nem gyümölcs?

Számos vitás kérdés van, sokan megkérdőjelezzik ezt az elméletet is, így a fent leírtakat sem tarthatjuk teljesen megbízhatóknak.

Vigyázz, meg ne fázz!

Egy kis odafigyelés, és máris kivédhetjük a nyavalyát, amit mindenki el szeretne kerülni.

Mit tudunk tenni, hogy megelőzzük az influenzát?

1. Szellőztessünk gyakran!

A járvány a levegőbe bekerülve hamar elterjed. Telente sem szabad megfeledkezni a gyakori szellőztetésről. Ha többször rövid időre kinyitjuk az ablakot, a hideg levegőt se érezzük meg, és a betegség terjedését is kontrolláljuk!

2. Erősítsük immunrendszerünket!

Ne feledkezzünk meg a vitaminpótlásról. Szedjünk C-, D- és multivitamin mindennap, és próbáljunk meg a lehető legtöbb gyümölcsöt, zöldséget fogyasztani. Készítsünk frissen facsart narancslevet, citromos vizet, és igyunk

reggelente éhgyomorra egy pohár almaecetes langyos vizet.

3. Mozogj!

Nem szabad a hideg időszakban sem megfeledkeznünk a mozgásról, ugyanis erősíti az immunrendszerünket. Elég napi 30 percnyi sporttevékenység is. Ha nem járunk edzőterembe, sétáljunk mindennap egy keveset.

4. Aludj eleget!

Nemcsak a teljesítményünkben, hanem az immunrendszerünkben is kárt okozhatunk, ha kevesebbet alszunk napi 7 óránál.

5. Moss kezet gyakran!

Naponta több olyan tárgyat is megfogunk, amit előtte valaki más használt. Ilyen a buszban, villamoson a kapaszkodó, ilyen a golyós-

toll, a pénz. Ezeken vírusok hadai telepednek meg. Próbáljunk meg naponta többször is fertőtlenítő hatású szappannal kezdet mosni. Ha erre nincs lehetőségünk, használjunk kézfer-
tőtlenítő szert vagy kendőt.

Valóban létezett Szent Miklós?

Patarában született 245-ben, gazdag család gyermekeként. A városban nagy járvány tört ki, így kisgyermekként árvaságra jutott. Szüleitől hatalmas vagyont örökölt, amellyel kolostorba vonult érsek nagybátyjához. Tanulmányai befejezése után a papi hivatást választotta, életét a tanításnak szentelte.

Messze földön híres volt az emberek iránti szeretetéről és segítőkészségéről. 270-ben a Jeruzsálembe tartó zarándokútján vihar tört ki a tengeren, az egyik hajó majdnem elsüllyedt, és két tengerész a vízbe esett. Miklós pap mentette ki az embereket, és megjavította a hajót. Imádkozni kezdett, hogy megköszönje Istennek a segítséget, majd vízbe vetette magát és eltűnt a megrémült emberek szeme elől, akik azt hitték, hogy egy égi Szent segített rajtuk.

Hazafelé betért Myrába (Demre), Anatólia (Törökország ázsiai, déli része) fővárosába, ahol az anyagi püspökök a tiszttségért való versengésben napok óta nem tudtak megegyezni egymással, végül így határoztak: „Az legyen Myra városának püspöke, aki felszentelt papként elsőnek jön be a városkapun”. Ekkor megérkezett Miklós pap, akit azonnal püspökké választottak, és 52 évig töltötte be ezt az egyházi tisztséget. Később a zarándokút tengerészei is betértek háláadásra imádkozni Myrába, ahol a templomban felismerték a hajójukon imádkozó személyt

Amit még nem tudtál

* A Mikulás a Miklós név szlovák változata.

* Ausztráliában a Mikulás kengururól érkezik, szánját 8 fehér kenguru húzza. Az orosz Télapó trojkan közlekedik, vékony testalkatú, az ablakba teszi az ajándékot, és gyakorta hímez, kék ruhában ábrázolják.

* Szánját Rudolfal együtt kilenc rénszarvas húzza.

* Ma a gyermekek úgy tudják, hogy a Mikulás Lappföldön él.

* Lappföld Skandinávia északi részén található, és négy ország – Norvégia, Svédország, Finnország és Oroszország – területén helyezkedik el. Nagyrészt oroszok és norvégok lakják, népességének mindössze 5%-a lapp. Legfőbb gazdasági tevékenysége pedig mi más is lenne, mint a rénszarvas-tenyésztés.

* Míg karácsonykor a nagyobb ajándékoké, Mikulás napján az apróságoké a főszerep. Az ajándékok eredetileg az ősz termései voltak: alma, dió, gesztenye, szárított szilva. Az alma, a narancs és a mandarin is hagyományos mikulásajándéknak számítanak: az aranygömbökre utalnak, melyeket Miklós a legenda szerint három szegény, eladósorban lévő lánynak ajándékozott.

Miklós püspökben. Ettől kezdve a tengerészek védőszentje lett, akik a bajban hozzá imádkoztak.

Szent Miklós vagyonát a nép megsegítésére fordította, a városka utcáin tett sétái közben beszélgetett az emberekkel, meghallgatta gondjaikat. A legendájához tartozó következő eset is ekkor történt.

Élt egy teljesen elszegényedett ember a kolostor szomszédságában, akinek volt három férjhez menés előtt álló leánya. Miklós püspök éppen akkor ért a nyitott ablakhoz, amikor a lányok azon vitakoztak, melyiküket adják el rab-szolgának, hogy a családon segítsen, és hogy egy másik férjhez tudjon menni. Egy marék aranyat keszkenőbe kötött, és bedobta az ablakon. Azt hitték a lányok, hogy csoda történt. Egy év múlva megint bedobott az ablakon egy keszkenő aranyat a második lánynak. Ekkor léptek hallottak az ablak alól. Amikor kirohantak, egy piros ruhás öregembert láttak elsielni. A harmadik évben ezen a napon nagyon hideg volt,

zárva volt az ablak. Miklós püspök felmászott a sziklafal mellé épült ház tetejére, és bedobta az aranyat a tűzhely kéményén. A legkisebb lány éppen a harisnyáját szárította a tűzhelynél, amelybe az arany pont beleesett. Mivel télen történtek a csodák, az ismeretlen jótevőt a Télapónak hitték, aki ilyenkor jön le ajándékaival a hóborította Taurus-hegyről. Végül kitudódott a titok, mivel az aranyak között egy kereskedő felismerte azt a darabot, amelyet ő ajándékozott Miklós püspöknek, valamint az ajándékozások mindig december 5-én, a névnapját megelőző este történtek.

Adakozásaiért a nép Noel Babának (Ajándékozó Apa) nevezte el, és imába foglalta.

Békés, hosszú öregkor után 326-ban tért örök nyugalomra. A legenda szerint lelkét angyalok vigyázták 1087-ig, amikor sírját feltörték és kirabolták. Nyughelyénél egy tiszta forrás eredt, amelyből áradó szeretete küldi el ma is hozzánk utódát, a Mikulást, akinek eljövételét nagy izgalommal várja sok millió kisgyerek.

1927-ben derült fény a lakhelyére, amikor a finn rádió gyermekműsorának vezetője, Márkus bácsi (Markus Rautio) bejelentette, hogy a Mikulás Korvatunturin (Fül-hegyen) lakik, Lappföldön. Egész éven át a nyuszifülre emlékeztető hegyen keresztül hallgatja, hogy jók voltak-e a gyerekek, vagy rosszak. A hegy gyomrában, ahol a játékok készülnek, feleségével és a szorgos manókkal eldegél már réges-rég óta. Az 1950-es évek óta a gyerekek a Lappföldön található Napapiiriben egyre többször találkozhattak a Mikulással. 1985-től látogatása rendszeressé vált, végül Napapiirit Mikulásfalvának nevezték el, irodát és postahivatalt rendeztek ott be, ahová egész évben várják a gyerekek leveleit és a látogatókat.

Címe: Mikulásfalva, Napapiiri

FIN-96930,

Tel.: +358-16-362255

e-mail: santa.claus@santaclausoffice.fi

Noel Baba, azaz Télapó emlékműve a mai Demrében

Kukkantsunk be a Mikulás szülőföldjére!

Demre már Szent Miklós halála után zarándokhely lett, bár akkor még egészen más formában. Ma már szinte természetes, hogy leginkább a turistákat akarják megfogni Szent Miklós történetével, ezért üzletek és standok százai vannak mindenféle Mikuláshoz kapcsolódó ajándéktárggyal. Képeket, figurákat, könyvjelzőt, szőnyeget és szinte bármit megkaphatunk a Mikulás alakjával díszítve, sőt néhány étteremben a püspök még a tányérokról is visszaköszön. Az általunk jól ismert

Mikulás figurájához a Coca-Cola cég járult hozzá, mert népszerűvé tette az egész világon a fehér szőrmegalléros piros kabátot, nadrágot, bojtos sapkát viselő kövérkés, fehér szakállú Téalapót. Vele szemben a hagyományos Mikulás hosszú köpenyt, valamint fején süveget visel, a kezében pedig pásztorbotot tart. Túlzás lenne azt állítani, hogy a török kultúrának mára részévé vált a Mikulás, ugyanakkor Noel Baba egyre gyakrabban jelenik meg a török városok utcáin és az iskolákban év vége felé. Ajándékokat oszt, és emlékeket idéz egy olyan emberről, aki egykor vigyázott a körülötte élőkre, különösen a gyermekekre. A török tengerpart legnépszerűbb részének közelében van Demre, így aki Antalya, Alanya, Bodrum, Marmaris közelébe utazik, az okvetlenül keresse fel Demrét is. Nem véletlen, hogy ez a táj világszerte ismert és

Számos műemlék közül is kiemelkednek a különleges sziklasírok

kedvelt turistacélpont, mert a kapcsolódás, úszás, napozás mellett több ezer éves műemlékeket is felkereshetünk. Demrében például ókori kőszínház őrzi a régi idők emlékét, még jellegzetesebbek és eredetib-

bek azonban a sziklába vésett sírok, amilyenekre kevés vidéken van példa. A környéken fennmaradt emlékek egészen az i. e. 5. évszázadig vezethetők vissza. Ekkoriban Demrét még Myrának hívták.

Mikulás a nagyvilágban

Ismerd meg, melyik országban milyen hagyománynak örvend a Mikulás, és hogyan ábrázolja a néphiedelem!

Lappföldi Mikulás

Az igazi Mikulás, akit Joulupukkinak hívnak, Lappföldön lakik a feleségével és hű segítségeivel, a manókkal. Itt készítik közösen egész évben az ajándékokat a gyerekeknek, akiket megajándékoznak decemberben. 1985-ben egy finn falut, Napapiirit Mikulásfaluvá avatták, ahol gyakran látni a Mikulást, hiszen itt található a hivatalos irodája és postahivatala is, ahova egész évben várják a gyerekek leveleit.

Orosz Mikulás

Oroszországban a Téalapót Djed Moroznak, vagyis Fagy Apónak hívják. Orosz szánon, vagyis trojkán érkezik újévkor, nincs szemüvege, piros vagy kék himzett kabátot visel, és nagy vándorbottal jár, fejét óriási szőrös kucsma díszíti. Az orosz gyerekek ajándékát az ablakba teszi, így nem kell bemásznia a kéményen. Segítője Sznyegúroccka, vagyis Hópelyhecske, aki ezüst vagy hófehér ruhában jár, és segít neki az ajándékok szétosztásában.

Amerikai Mikulás

Az amerikai és kanadai Mikulást Santa Clausnak hívják. Nagy termetű, pirosposztgás, idős ember, aki mindig jókedvű, és a mondatait általában így kezdi: Ho-ho-ho! A rénszarvasok is nagy népszerűségnek örvendenek Amerikában, a legismertebb közülük

Rudolph, akit akkor választott maga mellé a Mikulás, amikor a testvérei kicsúfolták a piros orra miatt.

Angol Mikulás

Angliában a Mikulást Father Christmasnak, vagyis Karácsony Apónak hívják. Piros kabátot és csizmát visel, fehér a szakállja. A viktoriánus korban még gyakori volt a zöld és barna kabátban való ábrázolása is. Az angol Mikulásnak úgy küldenek levelet a gyerekek, hogy bedobják azt a kandallóba, ahonnan a levél és a kívánságlista egyenesen az Északi-sarkra repül.

Olasz Mikulás

Olaszországban nem jellemző, hogy Mikulás járna a gyerekekhez, őket inkább a Strega Buffana látogatja meg, a Jóboszorkány. Karácsony másnapján érkezik, és rengeteg ajándékot oszt ki a jó gyerekeknek, akik pedig rosszul viselkedtek az évben, azok szemet kapnak tőle. Boszorkányhoz illően seprűnyélen lovagolva járja be egész Olaszországot.

Ausztrál Mikulás

Ausztráliában Mikulás ünnepe nyár közepére esik. Éppen ezért az ausztrál gyerekekhez érkező Mikulás nem havon közlekedik, az ő szánját nyolc fehér kenguru húzza. Külsejét tekintve ugyanolyan, mint az amerikai vagy angol Mikulás, jó kedvű, kedves, figyelmes, és természetesen mindig megajándékozza a jó gyerekeket.

Szörfözik és izzad az ausztrál Mikulás

Japán Mikulás

Japánban a Mikulást Hoteioshónak hívják, ami Ajándékot Hozó Istenséget jelent. Alakja egy buddhista szerzetes személyével olvadt össze. Ugyanúgy faggatja, majd dicséri és megajándékozza a japán gyerekeket, mint más országokban. Azt tartják róla, hogy hátul is van szeme, így minden gyereket jól lát.

Német Mikulás

A német Mikulásnak is piros nagykabátja van, és a tarisznájában vagy a zsákjában hozza a játékokat a jó gyerekeknek. Neve Weich-nachtsmann, vagyis Karácsony Apó. Segítője, Knecht Ruprecht tölti be a büntető szerepet. Külseje nagyjából mindenhol azonos: kis ördögfióka, ördög ábrázattal.

Holland Mikulás

Hollandiában a Mikulást Sinterklaasnak hívják, minden évben november közepén száll partra az országban. Ő is piros palástot visel, Amerigo nevű fehér lován járja be az országot, és december 6-ára virradóra teszi a gyerekek kikészített cipőibe az ajándékokat. A gyerekek répát és vizet készítenek az ablakhoz, hogy Sinterklaas lova ehessen és ihasson.

Jóslat

A vendég bemegy az étterembe, és azt mondja a pincérnek: – Mondja, mit lehetne itt enni?
– Lehetne enni libát, hagymás rostélyost, bécsi szeletet, vesepecsenyét, de ahogy én látom, maga tökfőzeléket fog enni.

- Micsoda szemtelenség ez? Honnan veszi, hogy én tökfőzeléket fogok enni?
- Onnan, hogy nálunk egyéb nincs.

Harapós kutya

– Csak nem emiatt az öklömnyi kutya miatt tette ki az ajtóra a „Harapós kutya” táblát, szomszéd?

- De, épp ezért. Ha semmi sem figyelmezteti a belépőt, még rálép valaki szegénykémmre.

Madarak

Két madár ül az ágon. Azt mondja az egyik:

- Csip, csip.
- A másik odébb húzódik:
- Csak nincs bolhád?

Jó gazdi

– Milyen rosszul néz ki, szomszéd, csak nem beteg?!

- Nem én, hanem a kutyám.
- Attól ilyen sápadt?
- Hát igen. Egész éjjel én ugatok helyette.

Tényleg...

– Hány éves ez a gyönyörű bika? – kérdi a turista a farmertől.

- Kettő. – És miről lehet ezt megállapítani.
- A szarváról.
- Tényleg, hiszen két sarva van...

Miért

- Miért tartják az oroszlánt ketrecben?
- Mert az akváriumban megfulladna.

Mi az?

- Idejében érkező írásjel?
- Pontosvesző.

- Föld feletti üzlet?
- Égbolt.

- Guruló nép?
- Görög.

- Mágiát folytató négy lábú?
- Varázsló.

Mélység

- Melyik az abszolút mély kút?
- ?
- Amelyikben a ma bedobott kő csak holnap csobban.

Van hal, nincs hal

Két bolond ül egy csónakban a sivatag szélén. Arra jön valaki, és megkérdezi, mit csinálnak.

- Horgászunk – válaszolják a bolondok.
- De hiszen itt nincs hal!
- Mire az egyik:
- Ugye mondtam, hogy evezünk beljebb!

Rosszért jóval

– Nagymama, igaz az, hogy a becsületes ember rosszért jóval fizet?

- Igen, kisunokám, így van.
- Akkor vegyél nekem csokit, mert eltörtem a szemüvegedet.

Játékboltban

Az anyuka egy játékot vesz a gyermekének. Az eladó megkérdezi:

- Asszonyom, becsomagoljam, vagy a kedves fiacskája azonnal szétszedi?

Meglepetés

- Mit veszel a fiad születésnapjára?
- Egy füzetet.
- De hát az nem lesz neki meglepetés!
- Dehogynem. Görkörira számít.

Volt már büntetve

Egy férfit család vádjával állítanak bíróság elé: fiatalító tablettákat próbált forgalomba hozni.

- Volt már büntetve? – kérdezi a bíró.
- Igen, uram, 1982-ben, 1975-ben, 1921-ben, 1874-ben és 1799-ben is elítéltek...

Úszólecke

- Tegyétek a fejeteket a vízbe, és számoljatok háromig – mondja az úszóedző az első úszólecke-n. Peti bevallja:
- Én csak egyig tudtam számolni, mert utána bement a számba a víz...

Névnap

VIII. Henrik döbbenet látja, hogy egyik testőre részegen dülöngél.

- Felséged névnapja alkalmából ittam – mondja a testőr.
- De hiszen ma nem is Henrik napja van!
- Hát nem, de nyolcadika van...

Ritkaság

A régiségkereskedő azzal a trükkel akar eladni egy órát, hogy Julius Caesar azzal járt Amerikában.

- Ugyan már! – méltatlankodik a vevő.
- Caesar idejében még nem is fedezték fel Amerikát.
- Éppen ezért ritkaság ez az óra – hangzik a válasz.

Ferike

Az állatkertben, a félelmetes oroszlánok ketrece előtt áll Ferike az apukájával.

- Mondd, apu, ha kettőnk közül valamelyikünket megeszi az oroszlán, akkor hányas busszal kell hazamennem?

Megbízható orvos

- Mondd csak, megbízható ez az orvos?
- Dehogy! A múltkor is hat hétig kezelte valakit sárgasággal, aztán kiderült, hogy japán...

A szomszéd tehene

- Mondd, miért énekel, amikor fáj a fogad?
- Azért, hogy más is szenvedjen.

Következtetés

- Ezen a héten már negyedszer késik!
- mondja a főnök az elkésett alkalmazottnak.
- Mire következtet ebből?
- Arra, hogy ma csütörtök van!

Kölcsönkenyér

- Adj kölcsön ötszáz dinárt, Tibor!
- Mikor adod vissza?
- Rongyos ötszáz dinárért még jósoljak is?!

Úthenger

Virágcsokrot szorongató férfi érdeklődik a baleseti sebészet portáján:

- Mondja, kérem, hol fekszik az a beteg, akit elütött az úthenger?

A portás fölnéz:

- Tizenegyes, tizenkettes és tizenhármasszoba.

Nyelvelés

– Van egy eladó vadonatúj japán színes tévém olcsón. Nem veszi meg? Két év garancia van rá.

- Minek venném meg, amikor egy szót sem tudok japánul.

Új cipő

– Nézd, drágám, ma vettem egy új cipőt! – dicsekszik Pacsmag a feleségének.

- Igazán jól áll – dicséri az asszony a barna műbőr lábbelit.
- Igen, de sajnos csak néhány nap múlva vehetem fel.
- Miért?
- Mert az eladó azt mondta, hogy az első napokban szorítani fog.

Felvételi

Két krumpli beszélget.

- Képzeld, jelentkeztem a műszaki egyetemre!
- újságolja az egyik.
- És felvettek?
- Megörültél? Egy krumplit?!

Körültekintő

– Miért írod be minden ismerősöd nevét a naptárodba? – kérdi a skótot a barátja.

- Hogy tudjam, mikor van a születés- és a névnapjuk, nehogy akkor látogassam meg őket.

Játsszunk a szóval!

Szókirakó

Vegyünk például egy hárombetűs szót, változtassuk meg az alap-szó értelmét egy-egy betű kicserélésével úgy, hogy egy másik szóhoz jussunk el, de közben minden új szavunknak értelme legyen! Pl. víz – váz – vág – vég – jég betűsor. Minden betűt felhasználhatunk a játékhoz. Természetesen több betűs szavakkal is játszathatjuk.

Szótoldó

A játékban összecúsznak a szavak, persze ehhez szükség van a játékosok ügyességére is. Pl. rózsza, zsalu, karózsalu, karózsalumínium, takarózsalumínium stb. A játék logikája az, hogy a szóhoz odátolnak egy-egy másik szót, s a két szó egy vagy több azonos szótagja révén egymásba kapaszkodik, összeforr. Igen hosszú szólancok alkothatók meg így.

Eszperente

Karinthy Frigyes, a nyelvi játékok szerelmese találta ki, és játszotta író-költő társaival az eszperantó után eszperentének nevezett nyelvet, melyben egyetlen magánhangzót, az e-t lehet csak használni bármilyen dolog, esemény stb. leírásánál. Pl. boci = tehenek gyermeke.

Szójáték vagy képjáték? Bárhogy is, a csirkének nem játék

Most múlik . Auchan

Olvasd, de pontosan!

Keresd!

DOMJUSZERELEMTÜSZ
XLA KCÍ NEGSPOSZÁLO
MPÉNZQARBATSIKERK
FŐGSZERENCSELEKON
EATYOVATALYIXSZÜD
YSEVERŐFI GOBOVAPA
GBÜLZSONDAXOMOSAG
CRHONYABAVÖRÜSZTŐ
KENÚJSÁKOSZKAJDÓM
BÚTÖZSEDELYIKÓLET
RJBOLDOGSÁGÖNTETE
SLÍKÓJÁNDÉPOKLUS
YAGURLEGÉSZSÉGFÜX
AKOÖRÖMPARCOLTÁHZ
HORKEQUGSZERETETQ
ÜSZÉPSÉGQULYAMAPF

A következő szavakat rejtettük el a képen, kizárólag vízszintes irányban (sorrendben, fentről lefelé): szerelem, pénz, siker, szerencse, erő, boldogság, egészség, öröm, szeretet, szépség. Az emberek nagy része először a pénz szót veszi észre.

Berbor István

Eszperente telek

Remek hegyek, kellemes, meredek helyeken eltelt hetek,
fesztelen lejtmenetekkel gerjesztett,
sebes, fejem mellett elreppent szelek,
melyek egybekerekedett elegye fejemben telet jelent.

Meleg hetekben rendre eltervezem;
vekkerem keveset ketyeg,
s elmegyek hegyekbe, kedvemet keresem, l
eceken repdesve elverek egy hetet.

Decemberben, fennen remek helyeknek felelek;
nem tehetek egyebet.
Megyek, telelek veletek,
mert kedvelem e hegyeket (s kegyelmetek).

Keveset edzett testem felett percet nem rettegek.
Cseppet sem megszeppenve jegeken sercegek,
fekete jelek mellett hevesen repesztek,
meredeken lerepdesve rendre kedvem lelem.

Este, hegyekben eltelt percekben merengve, emelem serlegem.
Elernyedt testembe eresztett jeges, de szerfelett kellemes,
erjesztett serek lehelnek csepp lelket.

Fejem erre – persze – elnehezdedve, egyre keservesebben „felel”,
testem kereveten hever.

Fent emlegetett terheket reggelre rendre elfelejtem.
Felkelek, szememet hegyekre emelem, lelkesen felmegyek,
s telhetetlen tekereg, sebesen teperek lefele,
mert szeretem. Elfeledve nekem ez egyszer sem lehet.

KVÍZ

Fejezd be a közmondást!

Akinek nem inge...

- a) ne piszkolja be,
- b) ne vegye magára,
- c) ne nyúljon hozzá!

A hazug embert hama-rabb utoléri, mint...

- a) az őszintét,
- b) a santa kutyát,
- c) a csigabigát.

Annyit ér, mint...

- a) halottnak az ing,
- b) halottnak a csók,
- c) halnak a futócípő.

Dobbal nem lehet

- a) halkan zenélni,
- b) verebet fogni,
- c) gyorsan haladni.

Aki nem dolgozik...

- a) viselje a következményeit,
- b) ne is egyék,
- c) ne szóljon semmit.

Szégyen a futás, de

- a) egészséges,
- b) hasznos,
- c) fárasztó.

FEJTÖRŐ

Lányból fiú

A vízből három lépésben jég lesz: víz-vég-vég-jég.
Hogyan lesz ugyanilyen módszerrel, minél rövidebb úton a lányból fiú?

Kvíz: minden megkezdett közmondásnál a b) válasz a helyes.
(MEGOLDÁS: Lányból fiú Pl. lány-hány-hát-hit-híu-híu)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

A 33. számunkban közzétett nyereménykérdés egy karikatúra volt, rajta a harcművészetek nagymestere, Bruce Lee. Biztosak vagyunk benne, hogy jóval többen ismerték fel a hongkongi származású kínai harcművészt, színészt, rendezőt, producort és forgatókönyvíró, a jeet kune do harcművészeti iskola létrehozóját, mint amennyi választ kaptunk. Azt már lehet, nem tudjátok róla, hogy 45 évvel ezelőtt halt meg 33 éves korában, a Time magazin a 20. század leg-

fontosabb személyei közé sorolta, és neki köszönhetően tört magának utat a keleti harcművészet a nyugati világban. A helyes választ beküldők közül a szerencse a **horgosi Sors Áronra, a Kárász Karolina iskola hatodikos tanulója**ra mosolygott. Gratulálunk a nyertesnek, könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És most jól nézzétek meg e heti számunk nyereménykérdését! Ki kell találnotok, ki látható a mozaikképen? Annyit elárulunk, hogy régen élt, 343-ban hunyt el myrai püspökként, és a diákok, gyerekek védőszentje. Válaszodat küldd el címünkre, és máris esélyes leszel egy jó könyv megnyerésére! **Megfejtéseket 2018. december 10-éig várjuk.** Levélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tünetsétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is!

Kívánságok ideje

Réges-régen, amikor még, ma már elképzelhetetlen módon, mindössze egy-két tévécsatornát lehetett nézni, nos, ebben furcsa korban létezett egy Három kívánság című műsor. A műsorvezető, Dévényi Tibi bácsi azóta is legendás alakja a magyar televíziósnak. A műsorban gyerekek kívánságait váltották valóra, bár a kulisszák mögé belátók elárulták, hogy valójában ez inkább megrendezett volt, gyakorta valódi gyerekek álkívánságaival. Máskor pedig a szerkesztők által kitalált kívánsághoz kerestek valószínűleg kedvű gyereket.

A népmesékben kifogott aranyhal, a lámpásban lapuló dzsinn is kívánságokat teljesít. Az ember pedig nem rest mindent kihasználni. A folyamatos vágyakozás valamire, a nyughatatlan, kielégíthetetlen tudásszomj és birtoklásvágy emberi lényünk alkotórésze. Könyörgünk, imádkozunk a templomban, kívánságlistákat állítunk össze karácsonyra, mikulásra. Vágyaink olykor nincsenek összhangban a lehetőségekkel. Ember tervez, Isten végez – szól a mondás, máskor pedig egészen másféle meglepetésekkel szembesülünk.

Ilyen az, amikor a csokimikulásról lehántott csomagolás alól jól formázott nyuszifülek bukkanak elő. Vagy fordítva: a húsvéti csokinyúl álcája alatt Szent Miklós püspöki ruhába öltözött alakja bújjik meg. A kereskedelem világában egyik ünnep a másikba ér. Ha a fizika szókincsével akarunk élni, azt is mondhatjuk, hogy semmi sem vész el, csak átalakul. Ünnepi örökmozgó vagy idegen kifejezéssel perpetuum mobile ez, ahogyan Lackfi János költő nevezi egy versében a jelenséget. A karácsonyi bevásárlásnál éppen ezért nagyon óvatosan és kételkedve közelítünk a fenyőre aggható, gömb alakú csokoládédíszek felé. Közelebb érve pedig már egyre jobban szembetűnik hosszúkra nyúlt tojásalakjuk...

Herédi Károly

Ingyenes képzőművészeti műhelymunka Újvidéken

Az újvidéki Bogdan Šuput művészeti szakközépiskola ingyenes képzőművészeti műhelymunkát szervez azon 7. és 8. osztályos diákok, valamint tanáraik számára, akik művészi hajlamukat szeretnék kifejezni agyagdombormű készítésében. Az érdeklő diákok megismerhetik a szobrászati technika valamelyikét, és az elkészített munkát hazavihetik. A műhelymunkát az iskola épületében (Újvidék, Janko Veselinović u. 22.) tartják december 8-án, szombaton 14 órai kezdettel. Kötelező az előzetes bejelentkezés, méghozzá a 063/583-339-es telefonszámon Erős-Bunyik Lilinél 12 és 18 óra között.

A szervezők biztosítják a munkaeszközöket, az útiköltséget mindenkinek egyedül kell vállalnia.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajladonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószám: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs